

**T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**FUTBOL VE BASKETBOLCULARDA GRUP SARGINLIĞI VE
NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ**

YİĞİT TÜMBAŞER

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Zeynep Filiz DİNÇ**

ADANA 2020

**T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**FUTBOL VE BASKETBOLCULARDA GRUP SARGINLIĞI VE
NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ**

YİĞİT TÜMBAŞER

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Zeynep Filiz DİNÇ**

ADANA 2020

KABUL VE ONAY

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tezli Yüksek Lisans Programı Çerçevesinde yürütülmüş olan

“Futbol ve Basketbolcularda Grup Sargınlığı ve Narsistik Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi”

adlı çalışma, aşağıdaki jüri tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Tarihi: 27 / 03 / 2020

TEZ SINAV JÜRİSİ

Prof. Dr. Zeynep Filiz DİNÇ
Çukurova Üniversitesi
Başkan

Doç. Dr. Eren ULUÖZ
Çukurova Üniversitesi
Üye

Doç. Dr. Fatma ÇEPIKKURT
Mersin Üniversitesi
Üye

Yukarıdaki Tez, Yönetim Kurulunun / / tarih ve
edilmiştir.

sayılı kararı ile kabul

Prof.Dr. Behice DURGUN
Sağlık Bilimleri Enstitü Müdürü

TEŐEKKÖR

Danışman hocam Prof. Dr. Zeynep Filiz Dinç'e, futbol kulüpleri ve antrenörler ile iletişime geçmem konusunda bana yardımcı olan Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretim Elemanı Nuri Yıldız'a ve istatistik konusunda bana yardımcı olan Doç. Dr. Eren Uluöz'e teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
TEŞEKKÜR	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ŞEKİLLER DİZİNİ	v
TABLolar DİZİNİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı	2
1.2 Problem	2
1.2.1 Alt Problemler	2
1.2.2 Sınırlıklar	3
1.2.3 Denenceler	3
1.2.4 Araştırmanın Önemi	4
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1 Narsisizm	5
2.1.1 Narsisizm Kavramı ve Tarihsel Gelişimi	5
2.1.2 Narsistik Kişilik Bozukluğu	8
2.1.3 Narsisizm Tipleri	12
2.1.3.1 Normal Narsisizm	12
2.1.3.2 Patolojik Narsisizm	13
2.1.3.2.1 Kibirli Narsisizm	14
2.1.3.2.2 Çekingen Narsisizm	14
2.1.3.2.3 Psikopatolojik Narsisizm	15
2.1.4 Narsisizmin Boyutları	15
2.1.4.1 Otorite	16
2.1.4.2 Teşhircilik	16
2.1.4.3 Sömürücülük	17
2.1.4.4 Hak İddia Etme	19

2.1.4.5 Kendine Yeterlik.....	20
2.1.4.6 Üstünlük.....	20
2.1.4.7 Kendini Beğenme	21
2.1.5 Narsisizm ve Performans İlişkisi.....	21
2.1.6 Narsisizm ve Spor İle İlgili Yapılmış Çalışmalar.....	22
2.2 Grup Sargınlığı.....	24
2.2.1 Grup Sargınlığı Kavramı	24
2.2.2. Grup Sargınlığının Kavramsal Modeli	26
2.2.3 Grup Sargınlığını Etkileyen Faktörler	28
2.2.4 Grup Sargınlığı ve Performans İlişkisi	30
2.2.5 Grup Sargınlığı İle İlgili Yapılmış Çalışmalar	32
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	35
3.1 Evren	35
3.2 Örneklem.....	35
3.3 Veri Toplama Aracı.....	36
3.3.1 Kişisel Bilgi Formu	36
3.3.2 Narsistik Kişilik Envanteri	36
3.3.3 Grup Sargınlığı Envanteri.....	37
3.4 Verilerin Toplanması	38
3.5 Verilerin Analizi.....	38
4. BULGULAR.....	39
5. TARTIŞMA.....	60
6. SONUÇ	67
7. ÖNERİLER.....	69
8. KAYNAKLAR	70
EKLER	79
Ek 1. Kişisel Bilgi Formu.....	79
Ek 2. Narsistik Kişilik Envanteri	80
Ek 3. Sargınlık Ölçeği	82
ÖZGEÇMİŞ	85

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Carron'un Spor Takımları İçin Kavramsal Modeli	26
Şekil 2. Carron'un Grup Sargınlığı Kavramsal Modeli.....	27
Şekil 3. Takım Sargınlığını Etkileyen Faktörler.....	28

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.	Örneklem Grubunu Oluşturan Sporcuların Kulüplere Göre Dağılımı	36
Tablo 2.	Kolmogorov-Smirnov Normal Dağılım Testi Sonuçları	38
Tablo 3.	Sporcuların Demografik Özellikleri.....	39
Tablo 4.	Sporcuların Narsisizm ve Sargınlık Puanları ile Alt Boyut Puanları	40
Tablo 5.	Katılımcıların Yaş ve Spor Yaşlarına İlişkin Sonuçlar	41
Tablo 6.	Katılımcıların Branşlarına Göre Sargınlık ve Narsisizm Puanları.....	41
Tablo 7.	Basketbolcuların Oynadıkları Pozisyonlara Göre Dağılımı.....	42
Tablo 8.	Futbolcuların Oynadıkları Pozisyonlara Göre Dağılımı	42
Tablo 9.	Katılımcıların Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Gelirleri.....	43
Tablo 10.	Çalışmaya Katılan Sporcuların Narsisizm Puanları İle Grup Sargınlığı Puanları Arasındaki İlişki.....	43
Tablo 11.	Çalışmaya Katılan Sporcuların Narsisizm Alt Boyut Puanları İle Grup Sargınlığı Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki	44
Tablo 12.	Çalışmaya Katılan Sporcuların Spor Branşına Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları....	45
Tablo 13.	Çalışmaya Katılan Sporcuların Spor Branşına Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Sonuçları	45
Tablo 14.	Çalışmaya Katılan Sporcuların Cinsiyete Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	46
Tablo 15.	Çalışmaya Katılan Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Sonuçları.....	47
Tablo 16.	Çalışmaya Katılan Sporcuların Eğitim Durumlarına Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları....	47
Tablo 17.	Çalışmaya Katılan Sporcuların Eğitim Durumlarına Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Sonuçları	48
Tablo 18.	Çalışmaya Katılan Sporcuların Anne Eğitim Durumlarına Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	49

Tablo 19. Katılımcıların Anne Eğitim Düzeylerine İlişkin Otorite Boyutu Puanlarındaki Farklılığın Kaynağını Belirlemek İçin Yapılan Manuel Mann Whitney U Testi Sonuçları	50
Tablo 20. Çalışmaya Katılan Sporcuların Anne Eğitim Durumlarına Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları	51
Tablo 21. Çalışmaya Katılan Sporcuların Anne Eğitim Düzeyleri İle Sargınlık Puanı Arasındaki Farklılığın Kaynağını Belirlemek İçin Yapılan Post Hoc (Tukey) Testi Sonuçları	52
Tablo 22. Çalışmaya Katılan Sporcuların Anne Eğitim Düzeyleri İle Grubun Sosyal Bütünlüğü Alt Boyutu Arasındaki Farklılığın Kaynağını Belirlemek İçin Yapılan Post Hoc (Tukey) Testi Sonuçları	53
Tablo 23. Çalışmaya Katılan Sporcuların Baba Eğitim Durumlarına Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	54
Tablo 24. Çalışmaya Katılan Sporcuların Baba Eğitim Durumlarına Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları	55
Tablo 25. Çalışmaya Katılan Basketbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	56
Tablo 26. Çalışmaya Katılan Basketbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Grup Sargınlığı Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar	57
Tablo 27. Futbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar	58
Tablo 28. Çalışmaya Katılan Futbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Grup Sargınlığı Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları	59

SİMGELER VE KISALTMALAR

NKE	Narsistik Kişilik Envanteri
NP	Narsisizm Puanı
GSP	Grup Sargınlığı Puanı
GSB	Grubun Sosyal Bütünleşmesi
GGB	Grubun Görevde Bütünleşmesi
GGÇ	Grubun Görevde Çekiciliği
GŞÇ	Grubun Sosyal Çekiciliği
TB	Teşhircilik Boyutu
SB	Sömürücülük Boyutu
ÜB	Üstünlük Boyutu
KYB	Kendine Yeterlik Boyutu
HİEB	Hak İddia Etme Boyutu
OB	Otorite Boyutu

ÖZET

FUTBOL VE BASKETBOLCULARDA GRUP SARGINLIĞI VE NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Bu çalışmanın amacı, futbol ve basketbolcuların grup sargınlığı ve narsistik kişilik özelliklerini araştırmaktır. Aynı zamanda eğitim durumu, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu ve oynadığı pozisyon gibi parametrelerin grup sargınlığı ve narsisizme etkisinin olup olmadığını araştırmaktır.

Çalışmaya Adana ilinde mücadele eden 80 basketbolcu, 80 futbolcu olmak üzere toplam 160 sporcu katılmıştır (yaş ortalaması $\bar{X}=21.61\pm 3.41$). Veri toplama aracı olarak Narsistik Kişilik Envanteri (NKE-16) ve Grup Sargınlığı Envanteri kullanılmıştır. Verilerin analizinde One Way Anova, T- testi, Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi, ilişkileri belirlemede Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Verilerin analizi sonucunda; sporcuların narsisizm ve sargınlık düzeyleri arasında negatif düşük düzey bir ilişki bulunmuştur ($r=-.48$, $r^2=.23$). Sporcuların narsisizm düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Narsisizm alt boyutlarında ise; spor branşı, eğitim düzeyi ve anne eğitim düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Sporcuların sargınlık düzeylerinde istatistiksel açıdan sadece anne eğitim düzeylerinde anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Sargınlık alt boyutlarında cinsiyet ve anne eğitim düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Basketbol, Futbol, Narsisizm, Takım Sargınlığı, Takım.

ABSTRACT

EXAMINING OF BASKETBALL AND FOOTBALL PLAYERS GROUP COHESION AND NARCISSISTIC PERSONALITY FEATURES

The aim of this study is to investigate the narcissism personality features and group cohesion levels of basketball and football players. It is also to investigate the effects of group cohesion and narcissism on parameters such as education level, gender, Parent education level and athlete's position.

This research was conducted with 160 athletes, 80 basketball players and 80 football players from the city of Adana (mean age $\bar{X}=21.61\pm 3.41$). Narcissistic personality inventory and the group environment questionnaire were used as data collection tools. one way anova, t test, Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H and pearson correlation test were used to analyze the data.

As a result of the analysis of the data, there is a negative low level relationship between narcissism and team cohesion ($r=-.48$, $r^2=.23$). No statistically significant difference was found between the narcissism levels of athletes ($p>0,05$). In the sub-dimensions of narcissism, a statistically significant difference was found in sports branch, education level and mother education level ($p<0.05$). A statistically significant difference was found in the level of maternal education of the athletes in the team cohesion levels ($p<0.05$). There was a statistically significant difference in gender and mother education level in team cohesion sub-dimensions ($p<0.05$).

Key Words: Basketball, Football, Narcissism, Team cohesion, Team.

1. GİRİŞ

Narsisizm, bireyin hayatını devam ettirebilme duygusudur. Literatürde narsisizm, bireyin hayatta kalma çabasını abartmasından dolayı bir psikolojik bozukluk olarak ifade edilmektedir. Bireyin üyesi olarak bulunduğu aile, eğitim, iş gibi ortamlarda narsistik kişilik yapısı diğer bireyler için sorun yaratabileceği düşünülmektedir (1). Narsisizm en basit tanımıyla kendini beğenmiş, bencil, empati yeteneğinden yoksun, kendine her anlamıyla hayran kişi olarak tanımlanır. Narsisizmin en önemli özelliği benliğin abartılı bir biçimde öne çıkarılması ve diğer insanlara duyulan ilginin azalmasıdır (4).

Sargınlık sözlük anlamı olarak kenetlenmek, ayrılmamak, birliktelik, bütünlük anlamına gelmektedir. Sargınlık kelimesi Latince kökenlidir ve sargınlığın yüksek olduğu alanlarda kuvvetli duygusal yakınlıktan ve birbirlerine olan kenetlenmeden bahsedebiliriz. Takım kavramı ise; iki veya daha çok kişiden oluşan, birlikte hareket eden ve önceden belirlenmiş hedeflere ulaşmak hedefi ile bir araya gelmiş insan topluluğu olarak tanımlanabilir (2).

Spor; insanların, fiziksel, motorik ve zihinsel performanslarını sergiledikleri bireysel ve toplumsal bir kavramdır. Sportif davranışların temelini büyük oranda performans oluşturmaktadır. Rakibini geçme, yenme, başarılı olma ve kendini ispat etme kavramları, performansın ana öğeleri olarak düşünülmektedir. Kimileri yeteneklerine bağlı olarak performanslarını yükselterek başarıya ulaşırken, kimisi de başarısız olmaktadır (3).

Performansı olumlu veya olumsuz etkileyebilecek faktörlerden olabileceğini düşündüğümüz sargınlık ve narsisizm bireyin hem spor hem sosyal hayatında etkili olabilir. Bu konu hakkında yapılmış çalışmalar sonucunda narsisizm ve sargınlık bireyin performansını etkilemektedir. Bireyin narsisizm düzeyinin fazla veya az olması takım veya bireysel sporlarda başarısını etkileyebilir. Sargınlık kavramı ise spor başarısının yanı sıra bireyin sosyal alanda da etkileyebilecek bir faktör olarak düşünülebiliriz. Sargınlık ve sargınlık alt boyutlarının fazla veya az olması takım sporları konusunda sporcuyu yükseltebilir veya olumsuz etkileyebilir.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı futbol ve basketbolcuların narsisizm ve grup sargınlığı düzeyleri ortalamasına bakmak ve bu iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemektir. Aynı zamanda eğitim durumu, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu ve oynadığı pozisyon gibi parametrelerin grup sargınlığı ve narsisizme etkisinin olup olmadığını incelemektir.

1.2 Problem

Basketbolcular ile futbolcularda grup sargınlığı ve narsistik kişilik özellikleri arasında ilişki var -mıdır?

1.2.1 Alt Problemler

1.1.1.1. Basketbolcular ve futbolcuların narsistik kişilik puanları arasında anlamlı farklılık var -mıdır?

1.1.1.2. Basketbolcular ile futbolcuların sargınlık puanları arasında anlamlı farklılık var -mıdır?

1.1.1.3. Basketbolcular ile futbolcuların cinsiyetleri açısından narsisizm puanları arasında anlamlı farklılık var -mıdır?

1.1.1.4. Basketbolcular ile futbolcuların cinsiyetleri açısından grup sargınlığı puanları arasında anlamlı fark var -mıdır?

1.1.1.5. Basketbolcular ile futbolcuların eğitim durumlarına göre narsisizm puanları arasında anlamlı fark var -mıdır?

1.1.1.6. Basketbolcular ile futbolcuların eğitim durumlarına göre grup sargınlığı puanları arasında anlamlı fark var -mıdır?

1.1.1.7. Basketbolcuların oynadıkları pozisyona göre narsisizm puanları arasında anlamlı fark var -mıdır?

1.1.1.8. Futbolcuların oynadıkları pozisyona göre narsisizm puanları arasında anlamlı fark var -mıdır?

1.1.1.9. Basketbolcuların oynadıkları pozisyona göre grup sargınlığı puanları arasında anlamlı fark var -mıdır?

1.1.1.10. Futbolcularının oynadıkları pozisyona göre grup sargınlığı puanları arasında anlamlı fark var -mıdır?

1.1.1.11. Basketbolcular ile futbolcuların anne-baba eğitim durumlarına göre narsisizm puanları arasında anlamlı fark var -mıdır?

1.1.1.12. Basketbolcular ile futbolcuların anne-baba eğitim durumlarına göre grup sargınlığı puanları arasında anlamlı fark var -mıdır?

1.2.2 Sınırlıklar

1.1.1.13. Çalışma altı basketbol, dört futbol takımı olmak üzere on spor kulübü ile yapılmıştır.

1.1.1.14. Uygulamanın süresi bir yıl (12 ay) olarak sınırlandırılmıştır.

1.1.1.15. Bu araştırma Adana ilinde mücadele eden basketbol ve futbol takımlarıyla yapılmıştır

1.2.3 Denenceler

1.1.1.16. Basketbolcular ve futbolcuların narsistik kişilik puanları arasında anlamlı farklılık vardır.

1.1.1.17. Basketbolcular ile futbolcuların sargınlık puanları arasında anlamlı farklılık vardır.

1.1.1.18. Basketbolcular ile futbolcuların narsisizm puanları cinsiyete göre farklılaşmaktadır.

1.1.1.19. Basketbolcular ile futbolcuların grup sargınlığı puanları cinsiyete göre farklılaşmaktadır.

1.1.1.20. Basketbolcular ile futbolcuların eğitim durumlarına göre narsisizm puanları arasında anlamlı fark vardır.

1.1.1.21. Basketbolcular ile futbolcuların eğitim durumlarına göre grup sargınlığı puanları arasında anlamlı fark vardır.

1.1.1.22. Basketbolcuların oynadıkları pozisyona göre narsisizm puanları arasında anlamlı fark vardır.

1.1.1.23. Futbolcuların oynadıkları pozisyona göre narsisizm puanları arasında anlamlı fark vardır.

1.1.1.24. Basketbolcuların oynadıkları pozisyona göre grup sargınlığı puanları arasında anlamlı fark vardır.

1.1.1.25. Futbolcuların oynadıkları pozisyona göre grup sargınlığı puanları arasında anlamlı fark vardır.

1.1.1.26. Basketbolcular ile futbolcuların anne-baba eğitim durumlarına göre narsisizm puanları arasında anlamlı fark vardır.

1.1.1.27. Basketbolcular ile futbolcuların anne-baba eğitim durumlarına göre grup sargınlığı puanları arasında anlamlı fark vardır.

1.2.4 Araştırmanın Önemi

Bu çalışma; literatürde sporda grup sargınlığı ve narsisizm ile ilgili çalışmalar olmasına rağmen futbol ve basketbol sporcularının grup sargınlığı ve narsisizm düzeylerinin incelendiği ve karşılaştırıldığı çalışma olmamasından dolayı özgün bir çalışma olarak katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte; bu tez çalışması antrenörlerin sporcularının takım sargınlığı ve narsisizm düzeylerini öğrenmek amacıyla spor psikolojisi alanına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca ebeveynlerin çocuklarının grup sargınlığı ve narsisizm düzeylerini öğrenmelerini sağlayacaktır. Bu tez özgün bir çalışma olarak spor psikolojisi alanının yanı sıra farklı spor branşlarına yönelik yapılan çalışmalarda yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 Narsisizm

2.1.1 Narsisizm Kavramı ve Tarihsel Gelişimi

Narsisizm Yunan mitolojisindeki Narkissos efsanesinden türetilmiştir. Rivayete göre genç ve yakışıklı bu adam kendine hayran olan çoğu kişiyi reddetmiştir. Narkissos tarafından reddedilmiş bir aşığın duasına cevap veren Tanrıça Nemesis, Narkissos'u karşılıksız aşk ile cezalandırmıştır. Narkissos suda kendi yansımını görerek yansımına aşık olmuş ve ölene kadar kendi yansımını izlemiştir (6). Bir diğer Narkissos hikayesi ise Echo adındaki peri ile aşk yaşayan genç ve yakışıklı bir Thespialıydı. Echo Zeus'un karısı Hera tarafından konuşamıyor ancak duyduğu kelimelerin son hecelerini söyleyebiliyordu. Narkissos'a olan aşkını ifade edemeyen peri onun tarafından aşağılanarak terk edildi ve kalbi kırık bir şekilde öldü. Tanrılar Narkissos'un kendisini görene kadar hayatta kalabileceğini öngörmüştü. Narkissos berrak bir su kaynağının kenarından eğilip bakarken kendi yansımını görür. Bu görüntüye tutku dolu bir hayranlık duymaya başlar ve oradan ayrılmayı reddederek ölür (5).

Narsisizm sözcüğünün etimolojik kökenine bakarsak Yunanca duyarsızlık anlamına gelen narke kelimesiyle ilişkili olduğunu görebiliriz. Türk Dil Kurumu'na göre narsisizm kelimesi kişinin kendi bedensel ve ruhsal benliğine karşı duyduğu hayranlık ve bağlılık olarak belirtilmiştir. Narsisizmin hem psikolojik hem de kültürel boyutu vardır. Psikolojik açıdan bakıldığında narsisizm bireyin ne hissettiğinden çok nasıl görüldüğüyle ilgilenmesi, güç elde etmek için çabalaması, egoist bir birey haline gelirken kendine hakim olma, dürüstlük, şeref gibi değerlerden uzaklaşmasıdır. Kültürel düzeyde ise çevreye nasıl bir etki yaratacağını umursamadan kendi yaşam kalitesini yükseltmek gibi insani değerlerin kaybıdır (5).

Narsisizm; en basit tanımıyla kendini beğenmiş, bencil, empati yeteneğinden yoksun, kendine her anlamıyla hayran kişi olarak tanımlanır. Narsisizm'in en önemli özelliği benliğin abartılı bir biçimde öne çıkarılması ve diğer insanlara duyulan ilginin azalmasıdır (4). Yunan mitolojisindeki karakter Narkissos'u psikolojik bir fenomeni açıklamak için kullanan ilk psikanalitik kuramcı Ellis, özellikle kadınlarda görünen ve cinsel duyguların, kendine hayranlığa yöneltilmesini içeren bir durum olarak

açıklamaktaydı (7). Narsisizm hakkında birçok ismin görüşleri vardır. Crompton'a (8) göre narsisizm kişiliklerimizi tanımada yardımcı olan bir anlayıştır. Yani insanın doğal karakterini tanımlar. Kendimizi iyi hissetmek ve kabul ettirmek için biraz narsisizme, bencilliğe, biraz da kendini aşırı önemsemeye ihtiyaç vardır. Sadece bazı insanlar kendine hakim olamaz bu da sorun anlamına gelir. Pulver ve Van der Waals, 1911 ve 1960 yılları arasında yaptıkları çalışmalarda bu kavramı ilk olarak, cinsel bir sapkınlığı ifade edecek şekilde ele almışlardır. Sonraki çalışmalarında erken çocukluk gelişimini dahil ederek kavramı belleğe yapılan libidal yatırım, kişilerarası ilişkinin bir çeşidi ve son olarak da özsaygının anlamdaşı olarak ele almışlardır (18).

Frued bu terimi ilk defa 1910 yılında "Three Essays On The Theory Of Sexuality" (Cinsellik Teorisi Üzerine Üç Makale) isimli makalesinde dipnot olarak kullanmıştır (22). Frued; narsisizmi büyüme ve olgunlaşmayla, bireysel kendilik temsilin yüklemek ve kendilik saygısının düzenlenmesi, kendi kendini savunma, kişinin biricik ilgilerini takip etmesi, standartları, idealleri ve ihtiraslarına yönelik kapasitelerinin gelişmesi için libidinal yük olarak tanımlamıştır (9). Freud birincil ve ikincil olmak üzere iki tür narsisizmden söz etmektedir. Birincil narsisizmi çocuğun libidinal yatırımın dış nesnelere değil, kendi benliğine yöneldiği ve her çocuğun geçmek zorunda olduğu olgunlaşma süreci olarak tanımlamıştır.

Freud'a göre libidinal enerji başlangıçtan itibaren benlikte bulunmakta ve objelere yöneltilmemektedir. Bu durumu ise güçlü ve kusursuz olma duygularının eşlik ettiği benlik şişmesi izlemektedir. İkincil narsisizm ise sonraki süreçte ilişkilerde yaşanan engellemeler ve hayal kırıklıkları sonucu, dış dünyaya yapılmış olan libidinal yatırımın, dış nesnelere ve kişilerden çekilerek benliğe yönelmesi olarak açıklamıştır (23). Horney'in narsisizmi açıklamaya yönelik kuramı ise; literatürde narsisizme bağlanan çelişik özelliklerin bu kavramı açıklama ve anlama noktasında başarısızlık yarattığını ve narsisizmin saf bir tekil olgu, patoloji ya da kişilik eksenini olarak ele almak yerine farklı koşulların yarattığı nevrotik bir yatırım olarak savunmuştur (47).

Freud'un "Narsisizm Üzerine Bir Giriş" adlı makalesi narsisizm üzerine ilk önemli çalışması olarak kabul edilebilir. Narsisizmin psikanalizdeki yeri bu makaleye dayanmaktadır. Ayrıca Frued bu makalesinde narsistik kişinin sevgi objelerini şu ölçütlere göre belirlediğini anlatmıştır (15):

-Kendisinin ne olduğu

- Kendisinin vaktiyle ne olduğu
- Kendisi ne olmak isterdi
- Vaktiyle kendisinin parçası olan biri

Psikanalitik bir bakış açısı ile narsisizmi ele alan ilk kişi ise Otto Rank'tır. Rank 1911'de yazdığı makalede narsisizmi kibir ve kendine hayranlık olarak ifade etmiştir (14). Horney'e göre ise narsist kişilerin diğer insanlarla duygusal bağlantıları zayıftır ve sevme kapasitesini yitirmiş olmanın boşluğunu yaşarlar (10). Ona göre insan kendini ve başkaların sevme yeteneğini kaybettiği için, kendisi hakkındaki illüzyonlara sarılmaktadır. Horney benlik saygısı ile kendini yüceltmeyi ayrı olarak değerlendirmektedir. Bu şekilde narsisizm kavramını benliğin gerçekçi olmayan bir şekilde yüceltilmesiyle sınırlandırılmasını önermiştir (11). Kenberg ise çocuğun 3 yaşına kadar ebeveynlerini kaybetme korkusunu gidermek için geliştirdiği savunma mekanizması olarak tanımlamıştır ve bunun şişirilmiş benlik aracılığı ile yetişkinliğe taşındığını savunmuştur (14). Gençtan, narsisizm ile alakalı özelliklerin çoğu narkissos öyküsünde mevcut olduğunu belirtmiş ve bu özellikleri şu şekilde sıralamıştır: Kendini beğenmişlik, benmerkezcilik, diğer insanlara yaşattıklarına ve yaşadıklarına karşı duyarsızlık, objelerle ilişkide devamlılık olmaması ve psikolojik dokudan yoksunluk (16).

Narsisizm ile ilgili birçok görüş olmasına rağmen davranış açısından tanımlanmasından görüş birliği vardır. Buna göre narsisizm; içe yöneltilmiş bir haz duygusu, güven için başkalarından çok kendine güvenmeyi içermektedir. Narsistik kişiler prestij ve güç ile avunmakta, diğer insanlardan daha kuvvetli, önemli, yetenekli ve güzel oldukları düşünceleri ile kendilerini yüceltmektedirler (24). Narsisizm; literatürde genellikle benlik ve kişilerarası açıdan değerlendirilmiş, narsistik örüntünün kendini aşırı önemseme, başkalarını yok sayma ve bu nedenle de kişiler arası ilişkilerde sorunlar yaşama ile ilişkili olduğu öne sürülmüştür (12). Bu örüntünün her zaman olumsuz sonuçlar doğurmayacağı, benliğe ilişkin olumlu algının başkalarına empati ile yaklaşma kapasitesine sahip olmanın normal narsisizm olarak kabul edilebileceği, normal narsisizmin bireyin hedefleri yönünde ilerlemesi ve kişisel yenilgilerden sonra yeniden gücünü toplaması açısından koruyucu olabildiği belirtilmiştir (13).

Sağlıklı narsisizm özgüven sağlama, değerlere bağlılığı devam ettirme, inançları ayakta tutma ve zorluklarla mücadele etme gibi durumlar için gerekli olduğu belirtilmektedir (17). Narsisizm insanların doğal gelişim sürecinde ortaya çıkmaktadır ve kişiler için vazgeçilmezdir. Çocuklarda kendine karşı aşırı sevgi normaldir, fakat yetişkinlerde hastalık işaretidir. Genelde bir insanın tüm cinsel enerjisi başka bir insana yönelikse, sonuç deliler gibi aşık olmaktır; kendine yönelikse sonuç narsisizmdir (22). Narsist kişiler, insan ilişkilerinde erken çocuklukta aileleri ile olan olumsuz deneyimlerden dolayı sonraki ilişkilerinde de düşmanlık ve şüphecilik göstermektedir. Bunun sonucunda sosyal geribildirim ve benlik çıkarımları arasındaki ön şartlar, belirsiz kalmakta böylece sosyal geribildirim ile ilgili şüpheler ortaya çıkmaktadır.

Narsist kişiler başkalarının kendisine karşı takdir edilip edilmediğini sınıma ihtiyacı hissetmekte ve istedikleri geri bildirim almak için sürekli baskı altında tutmaktadırlar. Ancak erken çocuklukta olumsuz deneyimleri sebebiyle sadece güvensizlik duymakla kalmayıp, başkalarını gerçek anlamda sevip önemseyemedikleri gibi, aynı zamanda onları küçümsemektedirler (10). Narsisizm düzeyinin yüksek olması reddetme, ussallaştırma, böbürlenme, salahiyyet ve kaygılı olma gibi özellikler göstermektedir.

- Reddetme, üstesinden gelinmesi zor durumlarda kendini övme ve hikayeler uydurma olarak ortaya çıkmaktadır.
- Ussallaştırma, bütün davranışın mantık açısından tutarlı ya da ahlak yönünden benimsenebilir bir nedene bağlanmasıdır.
- Böbürlenme, kişinin yaptığı işler ile karşısındaki insanlara üstünlük taslaması ve kibirliliktir.
- Salahiyyet algısı, genellikle sömürme ve empati eksikliği olarak ortaya çıkmaktadır. Kaygı ise diğer insanlar tarafından beğenilme duygusundan kaynaklanmaktadır (22).

2.1.2 Narsistik Kişilik Bozukluğu

Farklı sınıflandırmalar ile ele alınan narsisizm kavramı, temel de 2 açıdan ele alınmaktadır. Bunlar narsisizmin bir kişilik bozukluğu olarak ele alınması ve subklinik narsisizm ayrımlarıdır. Bundan ötürü kavram uzun süredir hem klinik hem normal

açından incelenmektedir. Özellikle sosyal psikoloji ve örgütsel psikoloji alanlarında yapılan amprik çalışmalarda kavram bir kişilik özelliği olarak ele alınmaktadır (19,20).

Miller ve Campbell'a (2010) göre narsistik kişilik özellikleri ilgili yapılan çalışmalar narsistik kişilik bozukluğunun anlaşılmasına ışık tutmaktadır (32). En nadir kişilik bozukluklarından biri olan narsistik kişilik bozukluğunun görülme sıklığı, yüzde 1 ila 6 arasında değiştiği belirtilmektedir (33,34). Narsistik kişilik özelliklerinin farklı işlevsellik alanlarında bozulmaya yol açtığı görülmektedir (32). Yapılan çalışmalarda bu kişilik özelliklerine sahip insanların gerçekte uyumsuz derecede abartılı bir benlik anlayışına sahip olduklarını göstermektedir (35). Walder (1925), vaka öyküsünde narsistik kişiliğe sahip bireyleri; diğer insanlara üstünlük taslayan, kendisi ile aşırı ilgilenen, diğer insanlardan farklı olduğunu düşünen, suçluluk duygusu olmayan, cinsellikte bencil davranışlar gösteren kimseler olarak tasvir etmiştir (36).

Gabbard (1989) narsistik kişilik özelliklerine sahip bireyleri kayıtsız ve tedirgin narsistler olarak ikiye ayırmıştır. Kayıtsız narsistler; büyülenmeci, kibirli ve agresiflerdir. Yalnızca kendileri ile ilgilenen diğer insanların duygularına, düşüncelerine ve tepkilerine oldukça duyarsızlardır. Tedirgin narsistler ise utangaç ve içe dönektür. İlgi merkezi olmaktan kaçarlar, kendilerinden ziyade diğer insanlarla meşgul oldukları göze çarpmaktadır. Tedirgin narsist bireyler diğer insanların tepkilerine oldukça duyarlıdır. Gabbard'a göre bu durum, "sessiz büyülenmecilik" olarak adlandırılmaktadır (40).

Yapılan pek çok çalışmada narsist kişiler, çocuklukta anne ve babaları tarafından ihtiyaçları empatik biçimde karşılanmamış ve yetişkinlikte bu ihtiyaçlarını ilişkiler yolu ile gidermeye çalışan kişiler olarak tanımlanmaktadır (43). Kohut ve Kernberg yaptığı çalışmalar ile klinik narsisizmin gelişmesinde önemli rol oynamışlardır. Her ikisi de narsisizmin aile duyarsızlıkları sebebi ile geliştiği konusunda hemfikirdir (25). Bozukluğun nedenlerini Kohut, annenin tutumuna bağlı olan tutarsızlık ve değişkenlik ile açıklamıştır. Bahsi geçen anne modelinde, annenin narsistik ihtiyaçlarını gidermek için çocuğunu obje olarak kullanmasının, çocuktaki gelişimi etkilediği ve sonraki dönemlerde teşhircilikten kaynaklanan güç ve büyüklük fantezilerinin baskın olduğu gözlemlenmiştir (26).

Freud narsistik terimini dört farklı anlamda kullanmıştır:

- Kişinin kendine cinsel bir nesne olarak davranmasından ötürü cinsel bir sapkınlık olarak
- Ruhsal-cinsel gelişim aşamasında, libidinal olarak kendine yatırım yaptığı doğal aşama
- Öz güvenin farklı yönlerini anlatacak biçimde
- Nesne ilişkilerinde iki şekilde durumu anlatmak için: Birincisi, nesnenin gerçek niteliklerinden çok kişinin kendi gereksinimlerine dayanan seçim; diğeri ise nesne ilişkilerine ihtiyaç duymadan, çevre ile ilişkiye girmeyi belirtmek için (15).

Narsistik terimi, dünyayı ve diğer insanları sevmeyip kendisini çok seven kişiyi anlatır. Kişi; kendisi, fiziği, başarıları, güzelliği ve gücüyle ilgilenir; diğer insanları sadece çıkarı için kullanır. Başkalarının kendisiyle ilgili düşüncelerini dikkate alır ama kişilik olarak umursamaz (15). Narsistik kişiliklerin başlıca özellikleri büyülenmecilik, aşırı bencillik ve diğer insanlardan takdir edilmeyi çok istemelerine karşılık başka insanlara karşı ilgisizliktir. Bu kişiler, kendilerinin sahip olmadığı şeylere sahip görünen veya hayatlarından memnun görünen kişilere karşı yoğun bir kıskançlık duyarlar. Özellikle içten üzüntü ve yas dolu duyguları hissetmezler. Başkası tarafından terk edildiğinde ya da hayal kırıklığı yaşadığında depresyona benzer tepki gösterirler; ancak yakından incelendiğinde, o kişiyi kaybettiğinden dolayı değil intizam arzuları ile dolu öfke ve gücenme olduğu ortaya çıkar (26).

Horney'e göre narsistik kişiler, duygusal bağlantıları zayıf ve sevmeye kapasitesini yitirmiş olmanın boşluğunu yaşarlar. Çocukluk döneminde yaşanan bozuk ilişkileri, benlik şişmesinin nedeni olarak görmüştür. Çocuk, diğer insanlara yabancılaşır; bu yabancılaşmanın korku ve üzüntülerle pekişmesinin benlik şişmesini kuvvetlendireceğini ileri sürmüştür. Horney, narsistik benlik şişmesinin üç patolojik sonucundan söz etmiştir (16):

- Çalışma bir doyum aracı olarak yaşanmadığı için üretkenliğin azalması.
- Kendisi hiçbir çaba göstermeden dünyadan çok şey bekleme.
- Sürekli acılar ve düşmanca tutumlar sonucunda insan ilişkilerinin giderek bozulması.

Horney narsistik kişilik bozukluğu gelişimine neden olan bozuk ilişkileri; dominant, aşırı koruyucu, göz korkutucu, huzursuz, aşırı zor beğenen, hoşgörülü, istikrarsız, riyakâr, kayıtsız ve diğer kardeşlere düşkün olmak gibi ebeveyn figürleri ile ilişkilendirmiştir. Bu davranışların bir grup halinde çocuğun gelişiminde olumsuz etkiye neden olduğunu, tek bir etkenin yeterli olmadığını belirtmiştir (27).

Kernberg (1999); narsistik kişilik bozukluğuna sahip insanların savunma olarak genellikle bölünme, yadsıma, yansıtılmalı özdeşleşme, tüm güçlü olma ve ilkel savunma gibi düzenekleri kullandıklarını belirtmiştir. Narsist insanları diğer insanlardan ayıran şey, nispeten daha sosyal olmaları, “sahte yüceltme” potansiyeli olarak adlandırılan yeti, yani, büyüklük ve başkalarının hayranlığını öngörmelerine olanak sağlayan, aktif tutarlı çalışma yetisidir. Bu kişilik yapısına sahip kişiler kendi alanlarında oldukça yaratıcı görünebilirler. Sanayi kuruluşlarında ya da akademik kurumlarda lider pozisyonlarında narsist kişiliklere rastlanılabilir (26).

Amerikan psikiyatri birliği tarafından 1980 yılında yayınlanan Zihinsel Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı'nın üçüncü baskısında (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders – DSM-III) narsistik kişilik bozukluğunu tanımlarken; bu kişilik bozukluğunu gösteren insan eleştiriye katlanamaz ve bu durumu öfke ile karşılar, kendisini aşağılanmış hissederek utanç duyar. Başkalarını kendi amaçları doğrultusunda kullanır. Kendisinin aşırı önemli olduğunu düşünür, yeteneklerini ve başarılarını abartır (16).

1987'de DSM-III-R Kernberg'in “görkemli benlik” perspektifini destekleyecek şekilde yenilenmiş ve 1994'deki basım olan DSM-IV'de son halini almıştır. Narsistik kişilik bozukluğu olan kişilerde belirtiler şu şekilde sıralanabilir (28):

1. Kendilerinin çok önemli biri olduğunu düşünürler. Başarılarını ve yeteneklerini abartır, gerçek bir başarısı olmasa bile üstün biri olarak bilinmek isterler.
2. Sınırsız başarı, güç, zekâ, güzellik veya kusursuz sevgi düşlerler; kafa yorurlar,
3. Kendilerinin özel, eşsiz biri olduklarına ve ancak başka özel ya da toplumsal durumu üstün kişilerin veya kurumların kendilerini anlayabileceğini, sadece onlarla arkadaşlık etmeleri gerektiğine inanırlar.
4. Aşırı beğenilmek isterler.

5. Toplumda öncelik hakkının kendilerine ait olduğunu düşünürler. Kendilerinin ayrıcalıklı olduğuna inanır, ve bu tür beklentiler içinde bulunurlar.

6. Diğer insanlar ile ilişkilerini kendi çıkarları için kullanır, kendi amaçlarına ulaşmak için diğer insanların zayıf yanlarını kullanırlar.

7. Empati yapamazlar. İnsanların duygu ve ihtiyaçların tanıyıp tanımlama konusunda isteksizdirler.

8. Başka insanları kıskanır ya da onların da kendilerini kıskandığına inanırlar.

9. Küstah ve kendini beğenmiş davranışlar sergilerler.

2.1.3 Narsisizm Tipleri

Narsisizm çoğu zaman insanlar arasında olumsuz çağrışım da bulunur. Bunun nedeni toplumda genellikle kötü bir özellik ve ahlaki açıdan eksik görme eğilimindedir (29). Kimi çalışmalar ise narsisizmin ruh sağlığına faydalı olduğunu, birey için olumlu sonuçlar yaratabileceğini gösteren bulgulara ulaşmıştır (30). Narsisizm insanların doğal gelişim sürecinde ortaya çıkan ve vazgeçilmez olan bir durumdur. Narsisizm patolojik ve normal narsisizm olarak iki grupta değerlendirilebilir.

2.1.3.1 Normal Narsisizm

Normal narsisizm; kişinin günlük uğraşlarından zevk almasını, kendi başarıları ile gurur duymasını, çevresindeki beklentiler ile başa çıkabileceğini hissetmesini ve eksikliklerinden dolayı utanç ve öfke duygularını deneyimlenmesini sağlamaktır (23). Kernberg, Hartmann ile aynı düşünceden yola çıkarak normal narsisizmi kendiliğe libidinal yatırım olarak tanımlamıştır (26). Kişinin kendisi hakkındaki olumlu duygu ve düşünceleri, diğer insanlar ile olan ilişkilerini de olumlu etkiler. Sevilme, beğenilme, değer verilme istekleri insanların temel psikolojik ihtiyaçları arasında yer alırken aynı zamanda bunlar narsistik ihtiyaçlardır. Kendisi ile barışık olması, kendisini sevmesi diğer insanları da sevmesine yol açar. Kişinin yalnızca olumlu yönlerini değil olumsuz yönlerini de kendisinin bir parçası olarak kabullenmesi gerekmektedir (31).

Rozenblatt'a (2002) göre normal narsisizm, kişinin hem kendisi hem de çevresindekilerle uyum içinde olması ile yakından ilişkilidir. Çevreden gelen olumsuz eleştiriler, kişinin özgüveninde düşüşe neden olmaz. Bu da normal narsisizmi patolojik

narsisizmden ayıran en belirgin özellik olarak kabul edilebilir (23). Kernberg (1999) normal narsisizmi etkileyen ruh içi ve dış faktörleri; ideal kendilik ve ben amaçları, nesne temsilleri, üst ben faktörleri, içgüdüsel ve bedensel faktörler başlıkları altında değerlendirmiştir (26).

2.1.3.2 Patolojik Narsisizm

Patolojik narsisizm kişilik bozukluğu olarak değerlendirilmektedir. Klinik literatürde patolojik narsisizmin, narsistik bozukluk ve narsistik kişilik bozukluğu kavramları birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Patolojik narsisizmin düzeyi hafif, geçici ve durumsal olması narsistik özellikler olarak adlandırılırken, narsistik belirtilerin; yoğun, kalıcı ve uzun süreli olması narsistik kişilik bozukluğuna işaret etmektedir (37). Patolojik narsisizm; kişinin kendi başardığı, elde ettiği kazanımlardan ziyade; dış görünüş, sağlık, zenginlik ve soy gibi doğuştan sahip olunan niteliklerden dolayı kendisini büyük görmesidir (38).

Patolojik narsisizme sahip bireyler kendinden emin ve diğer insanların düşüncelerini önemsemez bir tavırla davranmalarına rağmen, içsel süreçte başkalarının düşünceleriyle beslenmeye açık bireylerdir. Yani dış görünüşlerinde abartılı güvenleri kendinden emin tavırlarının aksine içlerinde kendilerine güvenmeyen bireyler oldukları söylenebilir. Patolojik narsisizm de en önemli nokta bireyin dışarıdan gelen yorumlara beslenmeye açık ve muhtaç olmasıdır. Normal narsisizmden ayıran farkını ortaya koyan nokta budur. Patolojik narsisizme sahip bireyler dışarıdan gelen olumsuz duygulara, eleştirilere aşırı duyarlı (aşırı öfke, saldırganlık vb.) tavırlar sergilerler (26).

Köroğlu ve Bayraktar'a (2010) göre patolojik narsisizmi sergileyen kişilerin düşünceleri şu şekildedir (39):

- Ben çok özel biriyim.
- Üstün biri olduğum için özel davranılmayı ve bazı ayrıcalıklar tanınmasını hak ediyorum.
- Diğer insanlara uygulanan kurallar beni bağlamaz.
- Tanınmak, övülmek ve hayran olunmak çok önemlidir.
- Benim konumuma saygı göstermeyenler cezalandırılmalıdır.
- Diğer insanlar benim ihtiyaçlarımı karşılamalıdır.

- Herkes benim ne kadar özel biri olduğumu anlamalıdır.
- Hak ettiğim saygıyı görmemem ya da hak ettiklerimin verilmemesi affedilemez.
- Başkaları kendine duyulan hayranlığı ve sahip oldukları varlığı hak etmiyor.
- İnsanların beni eleştirmeye hakkı yok.
- Ben aşırı yetenekliyim, diğer insanların benim durumuma gelebilmeleri için kendilerine yeni yollar bulmaları gerekir.
- Ancak benim kadar zeki ve parlak olanlar beni anlar.
- Büyük şeyler istemek için her türlü nedenim var.

Ronningstam, patolojik narsisizmi; kibirli, çekingen ve psikopatolojik olarak sınıflandırmıştır (27):

2.1.3.2.1 Kibirli Narsisizm

Kibirli narsisizm sınıflandırması patolojik narsisizm ile birçok ortak özellik göstermektedir. Kibirli narsistlere ait özellikler;

- Şişirilmiş kırılğan özsaygı
- Görkemlilik
- Mağlubiyet ve eleştiri karşısında şiddetli tepkiler
- Yoğun kıskanç, utanç ve öfke hisleri
- Algılanan aşağılanmalar karşısında aşırı tepkiler
- Mizaç değişiklikleri
- Özsaygıyı arttırmaya ve korumaya yönelik sosyal ilişkiler
- Kibirli ve kendini beğenmiş davranışlar
- Hak iddia eden, kontrolcü ve saldırgan davranışlar
- Empati yoksunluğu ve başkalarına bağlılık eksikliği

2.1.3.2.2 Çekingen Narsisizm

Çekingen narsistik kişiler kibirli narsistik özelliklerden kaçınan bireylerdir. Düşük benlik değeri ve düşük benlik etkinliğine sahiplerdir. Çekingen narsistlere ait özellikler;

- Çekingenlik yeteneklerini engeller
- Arzu ve görkemlilik ile ilgili utanç
- Özel ve mükemmellekle ilgili ödünleyici fanteziler
- Eleştiriye karşı toleranssız, aşağılanmaya karşı duyarlı olmak
- Aşırı tedbirli olmak
- Kolay kırılan duygular
- Kendisiyle aşırı ilgili olmak
- Kuvvetli utanç duygular ve başarısızlıktan duyulan korku
- Düşük etki
- Hak iddia edememek, alçakgönüllük, gösterişsizlik ve iddiasızlık
- Kişilerarası ve mesleki ilişkilerde çekingenlik
- Bozulmuş empati yeteneği
- Yoğun kıskançlık duyguları

2.1.3.2.3 Psikopatolojik Narsisizm

Aşırı hassas ve durumları aşağılayıcı ya da tehdit edici olarak algılayabilen bireylerdir. Kırılganlığı; alınganlık, sinizm, reaktif depresyon, coşku ve iyimserlik gibi ruh halinde ki çalkantılar ile sonuçlanır. Psikopatolojik narsistlere ait özellikler;

- Şişirilmiş benlik imajını korumak için ahlaksız ve şiddet içeren davranışlar sergilemeye gönüllüdür
- Rakipleri karşısında kazanmak için saldırgan, sadizim ve intikam içeren zaman ve enerji ayırmaya gönüllüdür
- Ayrıcalıklı olmaya yönelik hak iddia eder
- Kişilerarası ilişkileri sömürme
- Engellendiğinde ortaya çıkan duyarlılık ve öfke duygusu
- Yoğun kıskançlık sebebiyle başkalarını düşman haline getirme.

2.1.4 Narsisizmin Boyutları

Narsisizm boyutları narsistik kişilik envanterinden türetilmiştir ve iki farklı şekilde kavramsallaştırılmıştır. Emmons uyumluluk derecesine göre sınıflandırarak dört farklı boyut tanımlamıştır. Bunlar;

- Liderlik/Otorite
- Kendine hayranlık (self-admiration)
- Kendiyle ilgilik (self-absorption)
- Üstünlük/büyüklenmecilik ve sömürücülük/hak iddia etme

Emmoons'a göre en uyumlu boyut liderlik/otorite iken, en uyumsuz boyut üstünlük/büyüklenmecilik ve sömürücülük/hak iddia etmedir (41). Raskin ve Terry (1988) bu faktörlerden bazılarının birden fazla kavramı ifade ettiğini iddia etmişler ve yaptıkları çalışmalar sonucunda yedi faktörle ifade edilen bir yapıya ulaşmışlardır. Bunlar otorite, teşhircilik, sömürücülük, hak iddia etme, kendine yeterlilik, üstünlük ve kendini beğenmedir. Aynı zamanda bu faktörler narsisizmin boyutlarını oluşturmaktadır (42).

2.1.4.1 Otorite

Narsisist bireyler için, iş hayatında parlak liderler olarak ortaya çıkmasında onlara destek olan en önemli boyut otoritedir. Narsist kişiler kendilerine aşırı güvenir ve iddialıdır. Bu yüzden risklere karşı fazla dayanıklıdır. Başa güreşme, en iyi, en yüksek konumda olmaya eğilimli olup kendilerinin en başarılı ve en parlak olacağına inanırlar (39). Otorite boyutu gelişmiş narsist kişilerin, gelişmemiş olanlara göre sosyal karşılaştırmalarda tepkilerin farklı olduğu görülmüştür.

Otorite yönü gelişmiş olanlar, kendilerinden daha üst seviyedeki kişilere, daha az düşmanca tutum sergilemektedirler. Kendilerinden daha aşağı seviyedeki kişilere ise -otorite boyutu gelişmemiş kişilere göre- daha fazla kızgınlık gösterirler. Araştırmacılar; otorite boyutu gelişmiş olan narsist bireyin, kendisinden daha üst seviyede bireyler ile karşılaştığında kendisinin de söz konusu düzeye erişebileceğini düşünerek iyimser bir tutum sergilediklerini ileri sürmektedirler (44).

2.1.4.2 Teşhircilik

Teşhircilik; narsisizmin gösteriş meraklısı, dışa dönük, heyecan arayan ve dürtülerini kontrol edemeyen, bireyin üstün özelliklerine olan inancı ve bunu göstermeye yönelik motivasyonu ifade etmektedir (45). Teşhircilik Kernberg ve Kohut tarafından ortaya konulan “dışadönük (overt) narsisizm”e benzetilmektedir. Bu boyut,

görmekli, gösterişli olup kibir ve başkalarından ilgi ve takdir almaya yönelik meşgüliyeti ifade etmektedir (46). Narsist bireyin gelişmiş teşhircilik yönü; kendisinden aşırı emin ve iddialı ayrıca kendisine karşı aşırı tolerans gösterirken başka insanlara karşı kaba ve saygısız davranmasıdır (42).

Raskin ve Terry (1988) yaptığı çalışmalarda teşhircilik boyutunun kendine karşı hoşgörölü olma, birçok kavramı cinsel bir terim olarak algılama eğilimi, dramatize etme ve sempatik olma ile ilişkili olduğunu öne sürmüştür. Kendini kontrol etme ile teşhirciliğin ters orantılı olması, teşhirciliği yüksek olan kişilerin dürtülerini kontrol edememesini açıklar niteliktedir (45). Günlük yaşam içerisinde teşhirciliğin çok sayıda örneğini görmek mümkündür. Günlük yaşamdaki teşhirci davranışlardan bazıları (48):

- Dün gece partiye hareket getirdi
- Yanındaki arkadaşlarını etkilemek için parasıyla hava attı
- Öyle yüksek sesle konuşuyordu ki, anlattıklarını herkes duydu
- Dikkat çekmek uğruna arkadaşı ile bozuştu
- Partide çılınlar gibi dans etti
- Dün öyle dağıldı ki, etrafta gömleksiz dolaşıyordu
- Herkesin içinde erkek arkadaşıyla aşırı samimiydi

2.1.4.3 Sömürücölük

Sömürücölük, DSM-IV kriterlerine göre narsist bireylerde görölmesi beklenen özelliklerden biridir. Sömürücü olmak; istediği bir şeyi elde etmek için şiddet, aldatmaca gibi her türlü yöntem ile başka insanları kullanma eğilimi olan bir kişilik yapısıdır (49).

Psikoanalitik yaklaşıma göre sömürücölük, erken çocukluk döneminde gelişim göstermektedir. On-on dört aylık döneminde olan bebek, annenin yüzünde üzüntü ifadesi gözlediğinde kendisini rahatsız hissetmesine neden olacaktır. Bu durum empati kurmanın en erken şekli olduğu söylenebilir. Empati göstermeyi öğrenemeyen narsist birey, başkalarının duygularını ve ihtiyaçlarını tanımlamayacak hatta kabul etmeyecektir. Böyle biri, duygusal gelişim bakımından bir-iki yaşlarına takılıp kalmış bireylerdir. Narsist birey; diğer insanları ayrı varlık olarak görmez, kendi benliğinin uzantısı olarak algılar. Bu durum gelişmemiş bilince sahip kişiler, kişilerarası ilişkilerde

sömürücü insan tipi olur. Empati gösterememeleri ile aynı kaynaktan beslenen bu sorun, narsistlerin saldırganlık dürtülerini kontrol etmelerinde zorluk yaşamaları ile ilişkilidir (50).

Narsist kişi; muhteşem olduğuna inancıyla tutarlı şekilde kendisine özel imtiyazlar bulunmasını bekler, bu beklentinin karşılanması için insanları manipüle eder ve sömürür (44). Narsist olmayan insanlara göre daha az suçluluk ve sosyal kaygı yaşarlar. Bu durum diğer insanları sömürmeye yönelik istek ile birleştiğinde, başka insanların zarar görmesini göze alarak fayda üreten ve bu yönde kendisini kontrol edebilen bir profil ortaya çıkar (30). Sömürücü boyutu yüksek olan insanlar başka insanlarla olan ilişkilerini tamamen sömürüye dayalı olarak, sanki bir limonu sıkıp kalanı atıyormuş gibi yaşarlar. İnsanlar onlar için içlerinde alması gereken potansiyel yiyecek varmış gibi, ya da boşaltılmış ve değersiz olarak görürler (26).

Raskin ve Terry (1988) yaptıkları araştırmalarda sömürücülüğün; asilik, düşmanlık, uyumsuzluk ile başka insanlara karşı ilgi ve tolerans eksikliği göstermekle alakalı olduğunu bulmuşlardır. Sömürücülük bu yüzden narsisizmin kötü ve sağlıksız boyutları arasında görülmektedir (30). Narsist insanların sömürücülük boyutuna ilişkin günlük yaşamda sergiledikleri davranışlar ele alındığında aşağıda verilen davranışlar örnek olarak gösterilebilir (24):

- İyi bir sosyal hayat için insanları kullanır.
- Anne ve babasından sürekli para ister.
- Arkadaşlarının onunla olabilmek için her şeyden vazgeçtiğine inanır ve ısrarcıdır.
- O, sadece verdiğinin iki katını alacağı vaat edildiğinde iyilik yapar.
- Etrafında öncelikli olarak birlikte olmak istediği kimse kalmadığında kız arkadaşıyla zaman geçirir.
- Kendi kazancı için arkadaşlarını kullanır.
- Başkasından kendi işini yapmasını bekler.

Sömürücülük yönü gelişen narsist bireyler büyük başarılar elde ettikleri zamanlarda bile kendi amaçları için diğer insanları kullanırlar; diğer insanların duyguları, ihtiyaçları konusunda empati göstermezler, kibirli davranır ve insanların onları kıskandığına inanırlar (25).

2.1.4.4 Hak İddia Etme

Hak iddia etme boyutu öne çıkan narsist bireyler, hak etsin etmesin her şeyden kazanım elde etmek isterler. Kendi görünürlüğünü arttırmak, yeteneklerini göstermek işleri yürütebildiğine insanları ikna etmek ve tüm alkışı toplamak için sebatkar ve engellenmez istek taşırlar. Başkaları için geçerli olan kurallara uymak zorunda olmayacak kadar özel hissettikleri için hak iddia etme duygusu yaşarlar (48). Narsistler, yoksunluk duygusunu kontrol altına almanın bir yolu olarak hak iddia etme duygusunu geliştirirler ve özel muamele görmeleri gerektiğine inanırlar. Ayrıca, yetersizlik ve güvensizlik duygularını kontrol edebilmek için, önemlerini abartırlar (51).

Narsistik hak etmenin doğasında, olaylara sadece subjektif bakış açısı vardır. Kendi hislerinin ve ihtiyaçlarının tek konu olduğunu ve istediği her şeyi elde etmesinin hakkı olduğunu düşünür (50). Hak iddia eden narsistler sömürücü ve manipülatif davranışlara yönelmelerinden dolayı kişilerarası ilişkiler ve başkaları ile çalışmakta zorluklar yaşarlar (44).

Günlük hayatta sergilenen hak iddia etme davranışlarından bazı örnekler (24):

- Kullandığı bir şeyin yerine yenisini koymama.
- Ödeme yapmadan büyük bir yardım talebinde bulunma.
- Kendisini ilgili olmadığı ve hak etmediği halde, popüler bir organizasyona davet ettirme.
- Aşkı sebebiyle cinsel açıdan şımartılmak ya da karşı taraftan kendisine daha özverili olmasını bekleme.
- Tatlının son dilimini, diğerlerine isteyip istemediklerini sormadan ya da kaçır dilim yediklerini göz ardı ederek yemek.
- Ebeveynlerinin kendisi için bir şeyler yapmaları gerektiğine, çünkü onların anne babası olduğuna ve bunun kendisine karşı sorumlulukları olduğuna vurgu yapma.

Raskin ve Terry (1988) tarafından yapılan çalışmalar sonucunda hak iddia etme DSM-III kriterleri ile tanımlanan Antisosyal, Pasif-Agresif ve Paranoid kişilik bozuklukları ile ilişkisi bulgulanmıştır. Bu sebeple özel ayrıcalıklara sahip olduğunu düşünen hak iddia etme boyutunun, narsisizmin tehlikeli yönlerinden biri olduğu söylenebilir (42).

2.1.4.5 Kendine Yeterlik

Bireyin sevilme konusunda bilinçsizce duyulan dış kaynaklara bağımlılık aslında kırılabilirliği temsil etmektedir. Buna katlanamayan birey, narsistik savunma mekanizmasıyla kendine yeterli olduğuna ilişkin bir yanılsama yaratır (45). Psikolog Cateel kendine yeterlik üzerine yapmış olduğu araştırmalarda; bu kişilerin bağımsızlığa sahip olduklarını, karar almada ve harekete geçmede kendi yolundan gitme eğilimlerinin olduğunu ve başkalarının fikirlerini göz ardı ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Kendine yeterlilik sadece narsistik kişilik bozukluklarında değil, borderline (sınır) kişilik bozukluğunda da sık görülmektedir (52).

Narsistler; kısmen gerçekçi sayılmayan kendine yeterlilik iddialarına rağmen, kronik biçimde dışarıdan onaylanmaya, dalkavukluğa ve içsel olarak kendilerini güvende hissetmeye ihtiyaç duyarlar. İsterler ki etrafındaki herkes kendisi ile aynı düşünsün. Ayrıca başkalarının da kendisi gibi düşünmesi ve özdeşleşmesi için sürekli çaba gösterirler (51).

2.1.4.6 Üstünlük

Üstün olduğuna inanan kişiler, kendisinin özel olduğuna inanır ve öyle davranır. Kendini özel hissetme, benzersiz ve farklı olma isteği, insanı herkesten daha iyi ve özel olduğu düşüncesine götürür. Bu durum kendini beğenmişlikle birlikte başkalarını küçümseme ve kendinden aşağı görmenin sorun olmadığı inancını haklı çıkarmasına yardımcı olur (39). Narsist bireyin üstünlük yönü, kırılabilir benliği ile yakından ilişkilidir. Narsist birey motivasyonel açıdan, başkaları tarafından onaylanmış üstünlüğe sahip olmaya ihtiyaç duyarlar (53). Üstünlük boyutunun statüsü, sosyal mevcudiyet, ideal benlik algısı, özgüven ve narsistik ego şişkinliği ile pozitif ilişkiye sahip olduğu incelemeler sonucunda rastlanmıştır (45).

Narsist bireylerin, liderlik konumuna erişme ve mevcut statüsünü koruma dürtüsü, güç ve üstünlük ihtiyacına bağlıdır. Narsist liderler zihinlerini sürekli meşgul edercesine güç, güzellik statüsü, prestij ve üstünlük konularına takılıp kalırlar. Kendilerini olduğundan daha fazla gösterir ve kendi üstünlükleri, biricik oluşları, yetenekleri ve becerilerine ilişkin abartılı bir düşünceye sahiplerdir. Önemli kararlar verme konusunda yegâne kişi olduklarını düşünürler (48).

Morf ve arkadaşları (2000), yaptıkları çalışmalarda narsist erkeklerin başkaları üzerinde üstünlüklerini kanıtlama konusunda kadınlara göre daha çok çaba gösterdiklerini bulmuşlardır (54). Buna benzer bir şekilde psikoanalitik yaklaşım ve amprik gözlemler, kendi üstünlüğünü savunmaya yönelik aşırı çabaların, bir “erkek” sendromu olduğu yargısına götürmektedir. Kadınlar da ise narsistik sorunların farklı şekilde kendini göstermesi beklenebilir (43).

2.1.4.7 Kendini Beğenme

Kendini beğenme boyutu, kendisini fiziksel olarak çekici bulma ve başkaları tarafından da çekici bulunduğuna inanması olarak ifade edilmektedir (45). Ünlülerin narsistik yönleri üzerine yapılan bir araştırmada, kadınların erkeklere göre kendini beğenme boyutunda daha yüksek puan almışlardır. Bu sonuç, kadınların erkeklere göre fiziksel görünüşleri ile daha fazla meşgul oldukları şeklinde yorumlanabilir (55). Vazire ile meslektaşlarının yapmış olduğu çalışmada narsistler lüks, pahalı ve dikkat çekici kıyafetler giymeye meyilli olduklarını, abartılı makyaj yaptıklarını ve derin dekolte giydiklerini tespit etmişlerdir. Narsistler diğer insanlardan statü ve ilgi görmenin yolu olarak dış görünüşlerini kullanmaktadırlar (57).

Kendini beğenme boyutu yüksek olan insanlarda, en güzel, en yakışıklı, en başarılı, en parlak kişi benim düşüncesi vardır. Bu yoğun düşünceler ve beklentiler içerisinde hayal kırıklıkları ve incinmelerde olabilecektir. Bireyin benlik saygısı dışarıdan gelecek ilgi ve onaylarla beslenmektedir. Bu nedenle görünüşleri ve davranışları bunları elde etmeye yöneliktir. Kendilerini yüceltmek ve daha üstün göstermek için başkalarını kullanırlar hatta sömürürler (58). Narsistik Kişilik Envanteri (NKE-16) üzerine yapılan test-yeniden test çalışmalarında kendini beğenme boyutu farklı zamanlarda ki ölçümlerde yüksek düzeyde korelasyon görülmektedir. Bu sonuç kendini beğenme boyutunun zaman içerisinde çok değişiklik göstermediğinin göstergesidir (56).

2.1.5 Narsisizm ve Performans İlişkisi

Literatürde narsistlerin bazı motivasyonel faktörler altında daha etkin performans sergilediklerini gösteren çalışmalar vardır. Örneğin narsistler kendi

değerlerini yükseltme durumlarında daha iyi performans sergilemektedirler. Ayrıca narsistler kendilerini geliştirme konusunda oldukça titiz ve diğer insanlara göre hangi görevlerin kendisini daha çok geliştirme imkanı sunduğu konusunda farkındalardır. Narsistler kendilerine verilen görev zor olduğunda, performans baskısı yoğun olduğunda ve bu performans başkaları tarafından değerlendirildiğinde daha iyi performans sergilemektedirler (54).

Narsistler baskının yoğun olduğu, başarının ödüllendirildiği yüksek profile sahip meslekler için mücadele etmektedirler. Narsistlerin kendilerine olan güveni ile birlikte şöhret istekleri, doğabilecek başarısızlık korkusunun üstesinden gelmesine yardımcı olmaktadır. Diğer tarafta narsisizm seviyesi düşük, kendisine güveni az, kendisini geliştirmeyen insanlarda başarısızlık korkusu, kişisel başarı ve şöhret beklentilerini geri planda bırakmaktadır (54). Narsistler yüksek özsaygıya sahip olma amacı ile birçok hedefte ortalamanın üzerinde performans sergileme ihtiyaçları, kendilerini zenginleştirmeye verdiği önemi ortaya koymaktadır. Narsistler Dimaggio tarafından dekatlon sporcusuna benzetilir. Dekatlon yarışmacıları gibi birçok alanda mükemmel performans sergilemeyi hedefleyen istek ve hırs sahibidirlere (46).

Farklı görüş olarak grup çalışmalarında narsist insanlar kendilerini başarılı olarak düşünürken, dışarıdan gözlemleyen kişiler narsistlerin daha iyi veya daha kötü bir performans sergiledikleri hakkında belirgin bir izlenime ulaşmamaktadır (35). Robins ve John 1997 yılında yaptıkları araştırmada bir grup katılımcıdan sözlü sunum yapmasını istemiştir. Narsisizm puanı daha yüksek olanlar, sergiledikleri performans hakkında kendilerine daha yüksek puan vermişlerdir. Yapılan objektif değerlendirmelerde ise narsisizm puanı yüksek ve düşük gruplarda sunum kalitesi olarak bir fark olmadığı görülmüştür (59). Kuşkusuz narsisizm kendi kendine bir başarı üretmesede performans ile narsisizm arasında pozitif bir korelasyon beklenebilir. Performans başarısı narsisizmi teşvik eder. Aynı zamanda performans başarısı kişinin özsaygısının artmasına sebep olabilir (65).

2.1.6 Narsisizm ve Spor İle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Narsisizm ve spor ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Gezer (2017) çalışmasında Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin narsistik eğilimlerini araştırmıştır. Yapılan bu çalışmaya Kafkas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor

Yüksekokulu öğrencilerinden 118'i kadın, 159'u erkek olmak üzere toplam 277 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları 6.85 olduğu görülmüştür. Sonuç olarak narsistik eğilimleri kabul edilebilir aralıkta olduğu ve kardeş sayısı, yaş, cinsiyet değişkenlerinin narsistik eğilimin yordayanları denilebilir (8).

Tazegül (2013) ise yaptığı çalışmada farklı branşlardan sporcuların narsisizm düzeyi ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Halter, serbest güreş, grekoromen güreş, bok ve kick boks sporu yapan erkek sporcuların narsisizm düzeyleri ile yaş, spor yaşı, elde ettikleri başarı arasındaki korelasyonu ortaya koymuştur (60). Sohrabi ve arkadaşları (2011) yaptığı çalışmada temaslı spor branşları ile temassız spor branşları arasında narsisizm düzeyleri istatistiksel açıdan anlamlı farklılık çıkmıştır (61).

Demirel ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışma ise spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin narsisizm düzeylerini karşılaştırmıştır. Çalışmaya Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri öğrencisi olan 158'i kadın 197'si erkek olmak üzere toplam 355 kişi katılmıştır. Çalışma sonucunda spor yapan öğrencilerin, spor yapmayan öğrencilere göre narsisizm alt boyutlarında yalnızca teşhircilik boyutunda anlamlı farklılık oluşmuştur. Cinsiyet açısından teşhircilik boyutuna göre erkeklerde, sigara içme açısından ise otorite alt boyutunda sigara içenler yönünde anlamlı farklılık bulunmuştur (62). Spor yapan ile yapmayan bireylere yönelik çalışmalara verilebilecek bir diğer örnek çalışma ise Koç ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan çalışmadır. Bu çalışma da Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi öğrencisi olan 184'ü spor fakültesi öğrencisi, 177'si eğitim fakültesi öğrencisi olan toplam 364 öğrenci ile çalışılmıştır. Çalışma sonucunda spor fakültesi öğrencileri eğitim fakültesi öğrencilerine göre narsisizm puanları daha yüksek çıkmıştır (107).

Tazegül'ün (2018) yaptığı bir diğer çalışmada basketbolcular ile futbolcuların narsisizm düzeyleri ile beden algısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmaya 42 basketbolcu, 39 futbolcu katılmıştır. Çalışmada basketbolcuların narsisizm skoru futbolculardan daha yüksek iken beden algısı skoru ise futbolcularda basketbolculara göre daha yüksek belirlenmiştir (63). Elman ve Mckelvie (2003) yaptığı araştırmada futbol, basketbol, rugby sporcuları ile sporcu olmayan kişileri karşılaştırmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda futbolcuların narsisizm seviyesi, basketbol, rugby ve sporcu olmayanlara göre daha yüksek çıkmıştır (64). Kadın badminton sporcularının benlik

saygısı ile narsisizm arasında ilişki olup olmadığını inceleyen Tazegül (2013), çalışmanın sonucunda narsisizm ile benlik saygısı arasında olumlu orta düzeyde bir ilişki sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuca göre kadın badminton sporcularının narsisizm puanları yüksek ise benlik saygısı puanları da yüksektir (105).

2.2 Grup Sarginlığı

2.2.1 Grup Sarginlığı Kavramı

Sarginlık; sözlük anlamı olarak kenetlenmek, ayrılmamak, birliktelik, bütünlük anlamına gelmektedir. Sarginlık kelimesi Latince kökenlidir ve sarginlığın yüksek olduğu alanlarda kuvvetli duygusal yakınlıktan ve birbirlerine olan kenetlenmeden bahsedebiliriz. Takım kavramı; iki veya daha çok kişiden oluşan, birlikte hareket eden ve önceden belirlenmiş hedeflere ulaşmak hedefi ile bir araya gelmiş insan topluluğu olarak tanımlanabilir (2). Bu takımların başarılı olabilmesi için birçok faktör bulunmaktadır. Bunlardan bazıları takım birlikteliği, takıma olan aitlik duygusu ve bağlılık. Bu birlikteliğin sosyal psikolojide ki karşılığına takım veya grup sarginlığı denir (66).

Sarginlık, grupların oluşması ve devamlılığını sağlayan bir değişken olarak kabul edilmiştir. Sosyal psikolojisi, endüstri ve örgüt psikolojisi, klinik psikoloji ve spor psikoloji gibi farklı konularda araştırmacıların ilgilendiği bir konu haline gelmiştir (73). Literatürde çok sayıda sarginlık tanımı bulunmaktadır. Bunun sebebi sarginlık hakkında farklı alanlarda çalışmalar yapılması olabilir (71). Sarginlığın son zamanlarda en sık kullanılan ve bilinen tanımı ise; belirli amaç ve hedefi başarmak için grubun birlikte kalma eğilimini içeren süreçtir (67).

1940 ve 1950’li yıllarda grup süreçleri ile ilgili deneysel sosyal ve psikolojik çalışmalardan grup sarginlığı kavramı doğmuştur (69). Bu kavram ilk kez Moreno ve Jenning tarafından, “bireylerin üyesi oldukları grupların içinde kalmalarını sağlayan güç” olarak tanımlanmıştır (70). Carron, Brawley ve Widmeyer (1998) ise sarginlığı “grubun araçsal hedefleri ve kişilerin duygusal tatmini amacıyla kenetlenme ve bir arada kalma eğilimini yansıtan dinamik süreç” olarak tanımlamışlardır (68). Bir diğer sarginlık tanımı grubun bütünlüğünü bozan güçlere karşı direnç olarak tanımlanmaktadır (71).

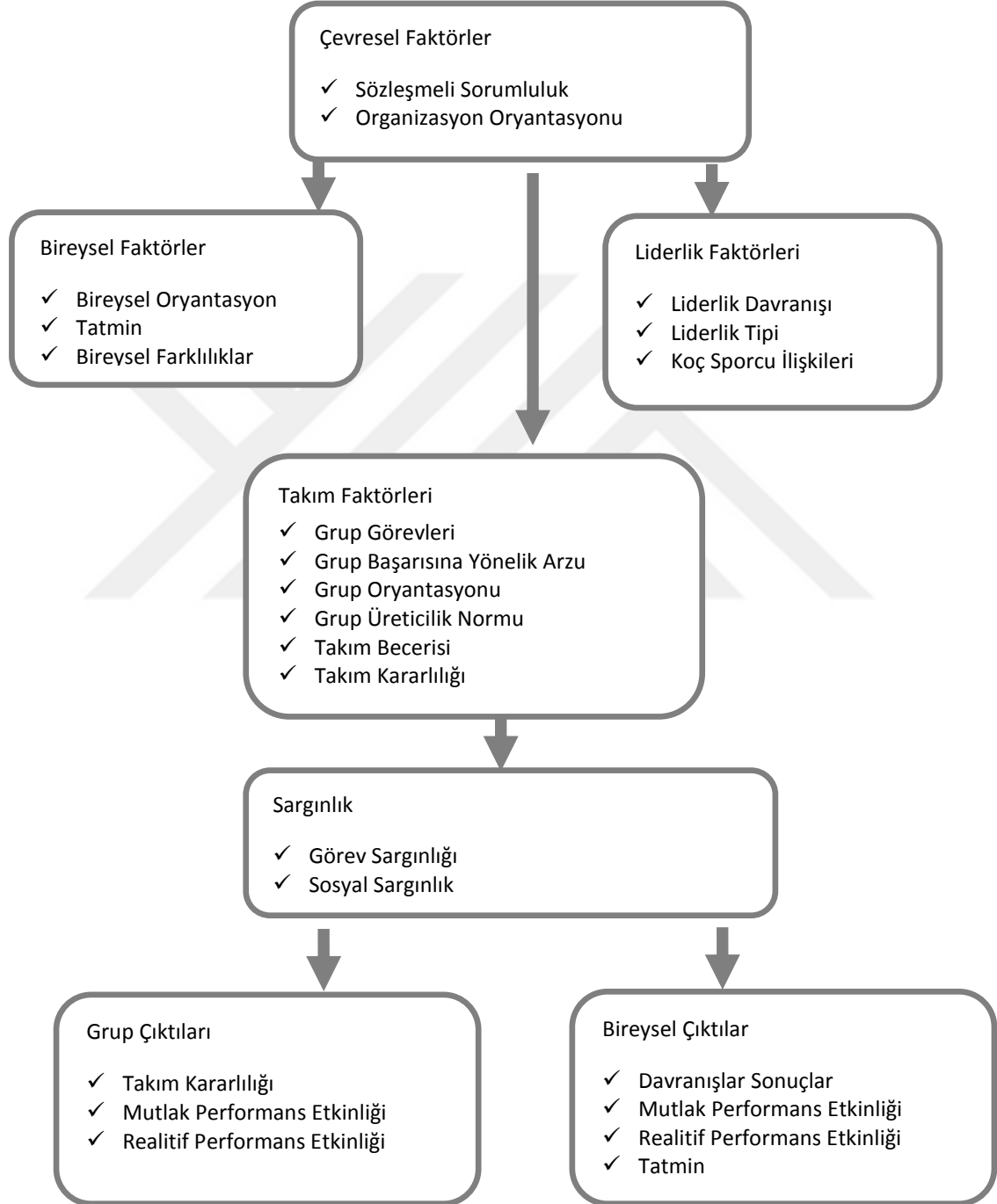
Sargınlık, duygusal ve araçsal gereksinimlerinin karşılanma derecesinden etkilenen ve grubun birleşmesini sağlayan dinamik bir süreç olarak tanımlanabilir (71). Araçsal gereksinim, ortak hedefleri başarmak için birlikte çalışma derecesini belirtir. Amaç takımların uyumlu çabasına bağlı olarak kazanmak ya da şampiyon olmaktır. Duygusal gereksinimler takım arkadaşlarının birbirini sevmesi ve eşlik edebilmesidir. Örnek olarak sosyal sargınlığın yüksek olduğu gruplarda egzersiz programına bağlılığında arttığı görülmüştür (72). Sargınlık hakkında çok sayıda araştırma yapan Carron ve arkadaşları, sargınlık ile ilgili şu olguları ortaya koymaktadır (73);

- Sargınlık çok boyutludur. Bir takım sosyal olarak çok sıkı ilişkiler kurabilir. Sürekli sosyal açıdan birlikte vakit geçirip, birbirinden hoşlanan takım üyelerinden oluşmuş olsa da göreve yönelik takım başarısına yönelik sargınlık olmayabilir. Aynı şekilde takımın sosyal sargınlığı yüksek olmayıp, çok sıkı sosyal ilişkileri olmasa bile göreve yönelik sargınlık gösterip takımın başarısı ve görevin gerektirdiği birlikteliği sağlayabilir. Sonuç olarak dışarıdan bakıldığında farklı boyutlarda da olsa iki takımda da belli ölçüde sargınlık vardır.
- Sargınlık dinamikdir. Takım sargınlığı değişken bir kavramdır. Zaman içerisinde bazı faktörlerin değişmesine bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Örnek olarak sargınlık düzeyi sezon başında yüksek iken oyuncuların veya antrenörün değişmesi gibi takım içi bazı faktörlerin değişmesinden ötürü, takımın sargınlık düzeyi sezon ortasında düşebilir.
- Sargınlık araçsaldır. Bir spor grubu veya sosyal bir grup hangisi olursa olsun her grubun bir kurulma amacı vardır. Bu amaç ne olursa olsun grup üyelerine maddesel çıkarlar sağlar. Örnek olarak tamamen sosyal amaçla kurulmuş dernekler bile üyelerinin sosyal çevresini genişleterek onlara iş fırsatları sağlayabilir.

Sargınlığın boyutlu olmasına verilen en önemli örnek 2000'li yılların başında National Basketball Association (NBA) ligi takımlarından Los Angeles Lakers takımının en önemli iki oyuncusu olan Kobe Bryant ve Shaquille O'Neal arasında ki anlaşmazlıktır. Birbirini sevmeme ve ego sorunu olmasına rağmen görev sargınlığın yüksek olması, takım içerisinde bu anlaşmazlığın sahaya yansıtılmayıp 2000 ve 2002

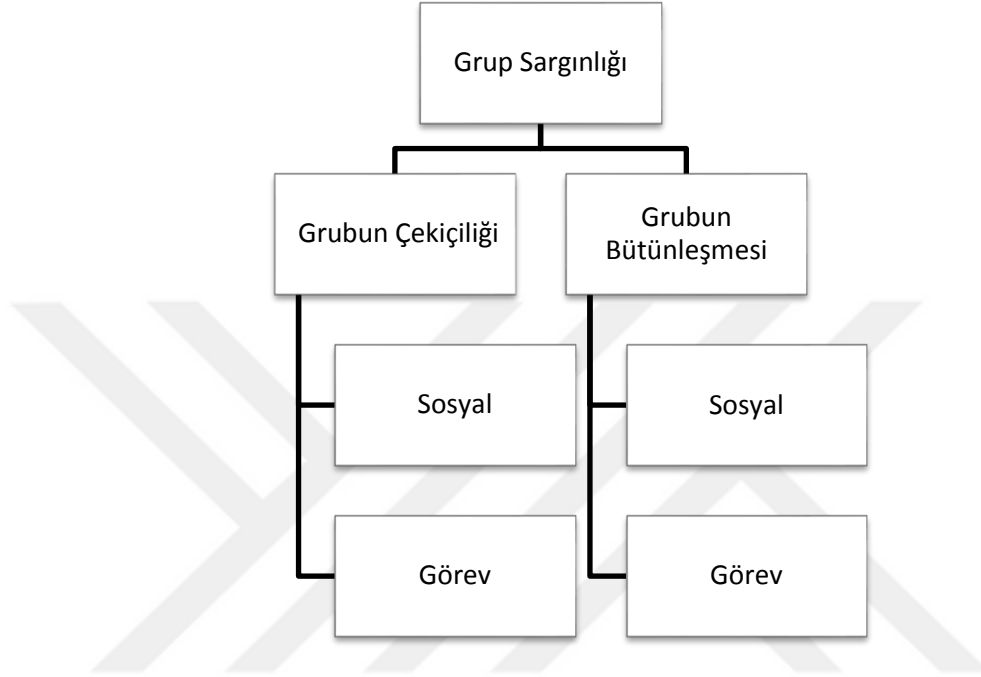
yılları arasında art arda gelen üç şampiyonluk gösterilebilir. Tabi bu konuda takımın o zamanki hocası olan Phil Jackson'ın payı çok büyüktür.

2.2.2. Grup Sargınlığının Kavramsal Modeli

Şekil 1. Carron'un Spor Takımları İçin Kavramsal Modeli (67)

Carron ve arkadaşları sargınlığı tanımlamak amacı ile ilk olarak spor takımları için bir model geliştirmişlerdir (şekil-1). Daha sonra hem kendileri hem diğer araştırmacılar tarafından spor takımları dışında ki gruplar için de genişletilmiştir.

Şekil 2. Carron'un Grup Sargınlığı Kavramsal Modeli (81)

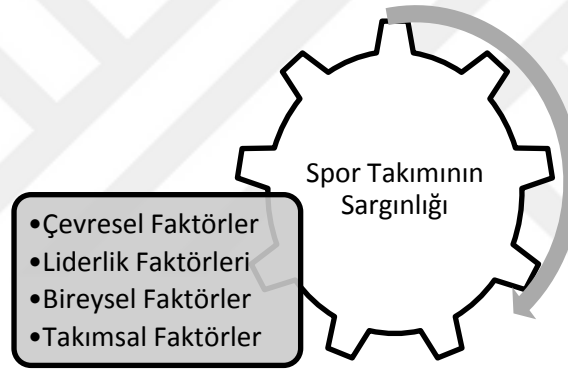
Carron ve arkadaşlarına (1982) göre sargınlığın iki boyutu vardır. Bunlar grubun çekiciliği ve grubun bütünleşmesidir. Grubun çekiciliği; bireylerin grubu çekici bulma derecesi, gruba kalma arzularını ve gruba karşı bireysel duygularını içermektedir. Grubun bütünleşmesi ise bir bütün olarak gruba ilişkin düşüncelerini, grubun bütün olmasına ilişkin inançlarını içermektedir. Carron ve arkadaşları her iki boyutta da hem görev hem sosyal yönü olabileceğini öne sürmüşlerdir (67).

Carron ve arkadaşlarına (1982) göre sargınlık dört alt boyut içermektedir. Bunlar; grubun görev çekiciliği (individual attraction to group task ATG-T), grubun sosyal çekiciliği (individual attraction to group social ATG-S), grubun görevde bütünleşmesi (group integration task GI-T) ve grubun sosyal bütünleşmesi (group integration social GI-S) (67). Grubun bütünleşmesi “biz” ile ilgiliyken, grubun çekiciliği daha “ben” ile ilgilidir (74). Grubun görevde bütünleşmesi takımın sezon

boyunca amaçlarını ve hedeflerini gerçekleştirmek için görev adına bütünleşmesidir. Grubun sosyal bütünleşmesi ise grup içinde ki üyelerin birbirleriyle olan ilişkilerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilir olmasıdır. Grubun görev çekiciliği, kişinin grubun amaçlarına, görev bağlamında katılmasına ilişkin inancıdır. Grubun sosyal çekiciliği ise grubun sosyal aktivitelerine katılma isteği, algısı olarak söylenebilir (67).

2.2.3 Grup Sargınlığını Etkileyen Faktörler

Carron (1982) egzersiz ve spor ile uyumlu kavramsal bir model geliştirmiştir. Bu model de spor ve egzersiz ortamlarındaki sargınlığın gelişimini etkileyen faktörler 4 başlık altında toplanmıştır.

Şekil 3. Takım Sargınlığını Etkileyen Faktörler

Liderlik Faktörleri

Takım üyelerinin rolleri, görevleri, amaçları konusunda açık, iletişim konusunda tutarlı antrenör ve kaptanlar sargınlığı etkiler (75). Antrenör ile oyuncu arasındaki karmaşık etkileşim sargınlığı etkilemektedir. Araştırmacılar liderlerin karar türleri ile sargınlık arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Yüksek düzey sargınlık ile karar verme aşamasında daha katılımcı bir yaklaşımın arasında ilişki olduğu görülmüştür (74).

Takım Faktörleri

Takım faktörlerinden bazıları takım sargınlığını etkilemektedir. Bunlar; grubun görev özellikleri, kolektif etkinliği, üretim normları, grup içi roller ve takım istikrarıdır. Kolektif yeterlik herhangi bir grubun üyeleri üzerine yüklediği beklentive başarıyı

paylaşma olarak tanımlanmaktadır (83). Sezon başında yüksek görev sargınlığı olan takımların sezonun sonlarına doğru kolektif yeterliliği arttığı görülmüştür. Görev sargınlığı yüksek takımlarda kolektif yeterlik algısı yüksek denilebilir (74). Carron, Shapcott ve Burke (2011)'e göre birlikte olan ve başarı için kuvvetli isteği olan takımların yüksek düzeyde sargınlık gösterir. Başarı ya da başarısızlık deneyimleri sargınlığın devamlılığı için önemlidir. Sargınlığın gelişimi ve devamlılığı takımı rakip takıma karşı bir arada tutar (76).

Çevresel Faktörler

Sargınlığı etkileyen faktörlerden bir diğeri çevresel faktörlerdir. Çevresel faktörler çok geniş çaplı olabilir. Bunlar; yaşadığı şehir, şehrin yönetim yapısı, kültürü, takımın bulunduğu konum, spor dalı, oyuncunun yaptığı sözleşme vs. Kişilerin birbirine yakın olması grup gelişiminin özendirilmesini etkiler. Grubun büyük ya da küçük olması da sargınlığı etkileyebilir. Mullen ve Cooper (1994) yazısında küçük grupların büyük gruplardan daha yüksek sargınlığı olduğundan bahsetmiştir (77). Widmeyer, Brawley ve Carron yaptığı çalışmalarda sayının artması görev sargınlığının düşürürken, sosyal sargınlığın arttığını öne sürmüştür. Granito ve Rainey'in yaptığı çalışmada ise lise ve üniversite futbol takımlarını karşılaştırmış ve sonuç olarak lise takımlarının görev sargınlığı üniversite takımlarına göre daha yüksek çıkmıştır (74). Takım büyüdükçe bireysel katılım azalmakta, tartışmalar çoğalmakta, oyuncular kendilerini takım için değersiz hissetmeye başlamaktadır. Takımın büyümesiyle beraber grup olarak çalışma isteği ve sosyal aylaklık azalmaktadır (82).

Bireysel Faktörler

Bir takımı oluşturan bireyler arasında davranışları, tutumları ve inançları birbirine benziyor ise takım sargınlığı bunlardan etkilenecektir. Takımlar da hem görev hem sosyal sargınlık gelişimi etkileyen en önemli bireysel faktör bireysel haz olabilir (78). Carron ve arkadaşları bireysel faktörleri üç alt başlık altında değerlendirmişlerdir (79).

- **Sosyal Bilişler:** Sargınlık ile sosyal bilişsel benzerlik arasında pozitif bir ilişki vardır. Bu iki olgu birbirini etkilemektedir. Sargınlığı yüksek olan takımlar takım olgusunu geliştirmek için yükleme stratejileri kullanırlar. Sargınlığı yüksek olan takımlar başarılarını grup üyelerine dağıtır,

başarısızlıkta ise sorumluluğu paylaşırlar (74). Sargınlık tutkuyu, öz yeterliği, yüksek skorlara ulaşmayı artırır, kaygı ve depresyonu azaltır (80).

- **Duygusal İlişkiler:** Sargınlık duygusal anlamda takımlarda farklı sonuçlara yol açabilir. Takım sargınlığı yüksek olan takımlarda kaygı seviyesi düşüktür. Sargınlık performansa katkıda bulunur ve başarıyı arttırarak bireylerde doyum hissine sebep olabilir (74).
- **Davranışlar:** Sargınlığı etkileyen sosyal davranışlar sosyal kaytarma ve aktiviteye bağlılık gösterilebilir. Sosyal kaytarma sargınlığın artmasıyla azaldığı görülmektedir. Sargınlık arttıkça takım arkadaşları arasında daha az kaytarma yapıldığı görülmektedir. Aktiviteye bağlılık ise aynı şekilde takımda sargınlık yüksek düzeyde olduğu zaman devamsızlık, geç kalma gibi isteyerek yapılan davranışlarda azalma görülmektedir (81).

2.2.4 Grup Sargınlığı ve Performans İlişkisi

Sargınlık ve performans birçok araştırmacı tarafından incelenmiş ve genellikle sargınlık ve performans arasında olumlu bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu konu hakkında yapılmış çalışmaları incelediğimizde Carron ve arkadaşları sargınlık ve performans arasında orta ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Carron ve arkadaşları (2002) sadece spor takımları üzerinde sargınlık-performans ilişkisi üzerine bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmaya 1.000 takım ve 10.000 sporcu katılmış ve sargınlık ile performans arasında olumlu etkileşime rastlanmıştır (84).

Paskevich; sargınlık ile performans arasında dolaylı bir ilişki olduğunu, sargınlığın artmasının grup olarak etkinliğin artmasına ve bununla takım performansına olumlu etki yaptığını savunmuştur. Yani sargınlığı artan takımın takımca etkinliği artacak ve takım başarısı yükselecektir (82). Sargınlık ve performans arasında nasıl bir ilişki olduğuna dair çeşitli ortamlar içinde yapılan 66 empirik çalışmanın %92'si olumlu bir ilişki göstermiştir. Bu çalışmalar içerisinde en kuvvetli ilişkiler spor takımlarında bulunmuştur (77). Bazı çalışmalarda ise sargınlık ile performans arasında olumsuz bir ilişki olduğunu öne sürmüşlerdir. Bazı derlemelerde sargınlık ile performans arasında çelişkili bir yapı olduğu ortaya konulmuştur (85).

Sargınlık ile performans arasındaki ilişkilerde hangisinin daha güçlü olduğu ve diğerini etkilediği konusunda farklı görüşler vardır. Yani sargınlık mı performansa

neden olur? Ya da performans mı sargınlığa neden olur? Yapılan bazı çalışmalarda performansın sargınlığı etkilediği savunulmuştur. Üniversitelerarası çim hokeyi oyuncuları üzerinde yapılan çalışma buna örnek gösterilebilir (86). Bu çalışmada performansın sargınlık üzerinde güçlü etkileri olduğu savunulmuştur. Bu çalışma Mullen ve Cooper'ın (1994) iki farklı takım üzerinde yaptığı çalışma ile tutarlılık göstermektedir (77). Ancak son zamanlarda spor takımları ile yapılan çalışmalarda sargınlık ve performans arasında pek fark bulunamamıştır. Sonuç olarak bu iki olgu birbirini etkilemektedir ve döngü halindedir. Yani performans iyi ise bu takımın sargınlığına etki edecektir, takımın sargınlığı yüksek ise bu takımın performansına etki edecektir (79).

Sargınlık ile performans arasındaki ilişkiyi etkileyecek diğer bir konu ise sporcunun veya takımın doymu. Bu konu hakkında iki modelden bahsedebiliriz. İlk olarak sargınlık performansa etki eder, bunun sonucunda başarı elde edilir ve doyum hissine yol açar. Doyum hissi sargınlığı güçlendirip pekiştirir. Diğer bir model ise performans yüksek sargınlığa yol açar ve bu yüksek doyuma sebep olur. Her iki model de sargınlık, performans ve doyum arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Sargınlık ve performansa etki edecek diğer durum ise grup uyumu ve istikrardır. Takım içerisinde uyum ne kadar yüksek ise sargınlığı etkiler, yüksek sargınlık ise başarılı performansa neden olur (79). Takım içerisindeki oyuncuların belirli zaman periyodunda süreklilik ve kararlı performansı yüksek sargınlık ile doğru orantılı olabilir. Takım sargınlığı ile istikrar arasında döngüsel bir ilişki vardır. Takım ne kadar uzun süre birlikte olursa sargınlık düzeyinin de o kadar yüksek olması muhtemeldir (82).

Performans, sargınlık ve takım hedefleri arasında bir ilişki olup olmadığına dair bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma basketbol, voleybol, hokey ve yüzme takımları ile yapılmıştır. Bu çalışma da çıkan sonuçlar (87):

- Takımlarının yarışmaya yönelik hedeflerle meşgul olduğunu düşünenlerin sargınlık düzeyleri yüksektir.
- Takım hedeflerine doyum ne kadar yüksek ise sargınlık düzeyi de yüksektir.
- Takım üyelerinin sargınlık düzeyi sezon boyunca da değişse de, sargınlık takım doyumuna ve grup hedeflerine bağlıdır.

Bu konu hakkında yapılmış diğerk bir çalışma da ise takım hedeflerinin görev sargınlığına katkıda bulunan en önemli, sosyal sargınlığa katkıda bulunan en önemli ikinci unsur olduğunu savunmuştur (88).

2.2.5 Grup Sargınlığı İle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Kocaekşi ve Koruç (2012) başarılı ve başarısız hentbol takımlarının grup sargınlığı, kaygı, güdülenme ve yeterlik düzeylerini karşılaştırmıştır. Çalışmaya 2004-2005 yılı Türkiye Hentbol Liginde ilk iki sıra ve son iki sırada yer alan dört takımdan 51 kişi katılmıştır. Çalışmanın sonucunu sargınlık açasından değerlendirdiğimizde görev çekiciliği, sosyal çekicilik ve görev bütünlüğü açasından anlamlı fark varken, sosyal bütünlük sonuçlarında anlamlı fark yoktur (89).

Toros (2011) genç erkek basketbolcuların turnuva öncesi ve sonrası algıladıkları antrenör davranışı, hedef yönelimi, takım sargınlığı, motivasyonel iklim ve kolektif yeterlik arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Çalışmaya 2005-2006 sezonunda Türkiye Őampiyonasına katılan 16 takımdan 12 takım 144 sporcu katılmıştır. Sonuç olarak turnuva öncesi ve sonrası karşılaştırıldığında anlamlı fark çıkmıştır (66). Bu çalışma sonucu Turman'ın (2003) yaptığı antrenörlük davranışlarının takım sargınlığı üzerine etkisi çalışma ile benzerlik göstermektedir (90).

Takım sargınlığı envanterinin psikometrik özelliklerini inceleyen bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada takım sargınlığı envanterinin sporcular üzerinde incelenmiştir. Çalışmaya 123 erkek futbolcu, 95'i kadın 92'si erkek 187 hentbolcu katılmıştır. Çalışma sonucunda takım sargınlığı envanterinin sporcular üzerinde güvenilir ve geçerli olduğu sonucuna varılmıştır (91).

Çepikkurt ile Pehlevan (2018) kadın basketbolcuların rol belirsizliği ile takım sargınlığı arasında ki ilişkiye bakmıştır. Çalışmaya yaş ortalaması 22.97 olan 150 kadın basketbolcu katılmıştır. Çalışma sonucunda rol belirsizliği ile takım sargınlığı arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Rol sorumluluğunu bilen sporcuların takımda ki sosyal ve görev bütünlüğü yüksek çıkmıştır (92). Rol belirsizliği ve takım sargınlığı arasındaki olumlu ilişki bu konuda yapılmış diğerk çalışmalar ile tutarlı olmuştur. Bosselut, Heuze, Eys ve Bouthier (93) rugby oyuncularıyla; Bosselut, Heuze ve Sarrazin (94) futbolcular ile yaptığı çalışmada rol belirsizliği ne kadar düşük ise görev bütünlüğü, takım bütünlüğü o kadar yüksek çıkmıştır. Bosselut, Heuze ve Sarrazin (2010) dört

farklı çalışmasını birleştirerek sunduğu araştırmada, farklı spor branşlarından 237 sporcu ile rol belirsizliği ve görev bütünlüğü arasında ki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışma sonucunda ‘rol belirsizliği yüksek olanların görev bütünlüğü düşük’ sonucunu çıkarmışlardır (94).

Görgüt (2017) hentbol sporcularının takım sargınlığını incelemiştir. 11 ilden 317 kadın, 290 erkek olmak üzere toplam 607 hentbolcu ile çalışmıştır. Çalışmanın sonucunda cinsiyet, yaş, eğitim, spor yaşı, sosyo-ekonomik düzey ve il değişkenleri takım sargınlığı ile anlamlı farklılık göstermiştir (95). Williams ve Hacker (1982) çalışma sonucunda başarı ile takım sargınlığı arasındaki mükemmeliyetten bahsetmiş ve grup sargınlığı yüksek olan takımda mücadele etmenin daha memnuniyet verici olduğunu vurgulamıştır (86).

Spor branşları açısından yapılmış çalışmalara baktığımızda ise Morali (1994) yaptığı araştırmada takım sargınlığı düzeyi açısından futbolcuların hentbolculara göre daha yüksek çıkmıştır (96). Dorak ve Vurgun (2006) voleybolcuların hentbolculardan, futbolcuların ise hentbol ve basketbolculardan takım sargınlığını daha yüksek bulmuştur (97).

Cicioğlu (2018) futbolcular ile voleybolcular arasında grup sargınlığı ile empati düzeyi arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Araştırmaya 2017-2018 sezonu mücadele eden 186’sı futbol, 105’i voleybolcu olmak üzere toplam 291 sporcu katılmıştır. Sargınlık ile spor yaşı arasında, sosyal bütünleşme ile görev çekiciliği, sargınlık ile eğitim arasında ise sosyal bütünleşme ile görevde bütünleşme boyutları arasında anlamlı fark çıkmıştır (98).

Cinsiyet ile grup sargınlığı hakkında çok sayıda araştırma yapılmıştır. Gammage ve arkadaşları (99), Carron ve arkadaşları (100) yaptığı çalışmalarda grup sargınlığı ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulamamıştır. Ancak Dorak ve Vurgun (97), Zakaria ve arkadaşları (101) ve Soyer ve arkadaşlarının (102) yaptığı çalışmada ise kadın ve erkek arasında grup sargınlığı puanı ile anlamlı fark bulunmuştur.

Sargınlık hakkında yapılmış diğer bir çalışma ise karizmatik liderlerin grup bütünlüğü üzerinde etkisi incelenmiştir. Çalışma sonucunda karizmatik liderlik ile grup sargınlığı arasında anlamlı ilişki olduğu belirtilmiştir (103). Durdubaş (2013) yaptığı çalışmada bir takımın hedef belirleme yoluyla uygulanan takım oluşturma müdahalesinin takım sargınlığı ve motivasyonel iklim üzerine etkisi olup olmadığını

incelemektir. Bu çalışmaya altyapıda mücadele eden 6 takımdan 75 basketbolcu katılmıştır. Çalışma sonucu hedef belirleme yoluyla takım oluşturma müdahalesinin takım sargınlığına bir etkisi olmadığıdır (104).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmada betimsel ve yordamsal istatistik teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın hedeflenen amaçlara ulaşabilmesi için literatür taranmış, konuyla ilgili kaynaklar toplanmıştır. Verilerin toplanması için daha önceden güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmış veri toplama aracı kullanılmıştır. Veriler betimsel ve istatistiksel analiz yöntemleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

3.1 Evren

Çalışmanın evreni profesyonel ve amatör olarak mücadele eden futbol ve basketbol sporcularıdır.

3.2 Örneklem

Çalışmaya altı basketbol, dört futbol takımından toplam 160 sporcu katılmıştır. Basketbol branşında; Adana büyük erkekler liginde mücadele eden Elit Basketbol, Koza Basketbol ve Sertaş spor kulübü, kadınlar basketbol süper ligi takımlarından Adana Basketbol, 2018-2019 kadınlar basketbol bölgesel ligi takımlarından ABB Gençlik spor ve 2019-2020 kadınlar basketbol bölgesel lig takımlarından Ceyhan Basketbol katılmıştır. Futbol branşında; Bölgesel amatör lig temsilcisi Pozantıspor, Adana süper amatör lig temsilcisi Ülkügücüspor, kadınlar futbol birinci lig temsilcisi Adana İdman Yurdu ve kadınlar futbol üçüncü lig temsilcisi Adana gücü katılmıştır. Örneklem grubunu oluşturan sporcuların kulüplere göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubunu Oluşturan Sporcuların Kulüplere Göre Dağılımı

Kulüp adı	n
Elit Basketbol Spor Kulübü	12
Koza Basketbol Spor Kulübü	13
Sertaş Spor Kulübü	15
Adana Basketbol Spor Kulübü	10
Ceyhan Belediyesi Spor Kulübü	15
A.B.B. Gençlik Spor Kulübü	15
Ülkü Gücü Spor Kulübü	20
Pozantı Spor Kulübü	20
Adana İdman Yurdu Spor Kulübü	20
Adana Gücü Spor Kulübü	20
Toplam	160

3.3 Veri Toplama Aracı

Çalışmada sporculara kişisel bilgi formu, Narsistik Kişilik Envanteri (NKE-16) ve Grup Sargınlığı Envanteri (GEQ) uygulanmıştır.

3.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Çalışmaya katılan sporculara ilk olarak kişisel bilgi formu dağıtılmıştır. Bu formda sporcuların yaş, spor yaşı, cinsiyet, spor branşı, eğitim düzeyi, aile eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi gibi bilgiler yer almıştır.

3.3.2 Narsistik Kişilik Envanteri

Raskin ve Terry tarafından oluşturulan narsistik kişilik ölçeği 40 sorudan oluşmaktadır. 40 maddelik narsistik kişilik envanteri Colombia Üniversitesinden Ames, Rose ve Anderson tarafından 2006 yılında 16 soruya indirgenmiştir. 16 Maddelik halini önce 2009 yılında Salim Atay Türkçe'ye uyarlamıştır. Atay'ın Türkçe'ye uyarladığı NKE-16'nın Cronbach alfa değeri 0.627 bulunmuştur. Güngör ve Atay'ın uyarladığı NKE-16'da bazı maddelerde değişiklik ve düzeltme yaparak daha yüksek bir Cronbach alfa değeri sonucuna ulaşmıştır (0,7439). Çalışmamızda ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,70 olarak hesaplanmıştır.

Narsistik kişilik envanteri 16 sorudan oluşmaktadır. Bu 16 maddeden:

- 2,7 ve 9. Sorular teşhircilik boyutu
- 5,14 ve 11. Sorular sömürücülük boyutu

- 1,3 ve 16. Sorular üstünlük boyutu
- 8,13 ve 15. Sorular kendine yeterlik boyutu
- 6 ve 10. Sorular hak iddia etme boyutu
- 4 ve 12. Sorular otorite boyutu ile ilgilidir.

Narsistik kişilik envanterinde bulunan 1, 3, 6, 8, 9, 11, 14, 16 numaralı maddelerin birinci satırdaki ifadeleri ile 2, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 15 numaralı maddelerde ikinci satırdaki ifadeler narsisizm ile ilgilidir. Puanlama 0-1 şeklindedir. Narsistik kişilik ölçeği sonuçlarında puan yüksek ise narsisizm düzeyi de yüksektir diyebiliriz.

3.3.3 Grup Sargınlığı Envanteri

Bu ölçek takım içerisindeki oyuncuların sargınlık düzeyini değerlendirmek için kullanılır. Ölçek Carron, Widmeyer ve Brawley (1985) tarafından geliştirilmiştir. Grup sargınlığı envanteri 18 sorudan oluşmaktadır. Grup sargınlığı ölçeğinde bulunan 5, 9, 10, 12, 15 ve 16 numaralı maddeleri düz, 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 13, 14,17 ve 18 numaralı maddeler ise ters puanlanarak toplanır. Ortaya çıkan puan ne kadar yüksek ise takım sargınlığı yüksek diyebiliriz.

Grup sargınlığının 4 alt boyutu olduğundan bahsetmiştik. Envanterde bulunan 18 soru içerisinde 7 tanesi grubun sosyal bütünleşmesi, 5 soru grubun sosyal çekiciliği, 2 soru grubun görevde bütünleşmesi ve 4 soru grubun görev çekiciliği ile alakalıdır. Grup sargınlığı ölçeğini Öcel ve Aydın 2006 yılında grup sargınlığı ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışmasını yaparak Türkçe'ye uyarlanmasını sağlamıştır. Çalışma sonucunda Cronbach alfa katsayıları 0.79 ile 0.69 arasında değişmektedir. Çalışmamızda ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.64 ile 0.78 arasında değişmektedir. Grup sargınlığı ölçeği spor takımları ile yapılacak çalışma için güvenilir ve geçerlidir.

Grup sargınlığı ölçeğinde bulunan 18 maddeden;

- 1, 10, 11, 13, 14, 15 ve 17. Sorular grubun sosyal bütünleşmesi
- 3, 5, 7, 9 ve 18. Sorular grubun sosyal çekiciliği
- 12 ve 16. Sorular grubun görevde bütünleşmesi
- 2, 4, 6 ve 8. Sorular grubun sosyal çekiciliği ile ilgilidir.

3.4 Verilerin Toplanması

Çalışma 2018-2019 ve 2019-2020 sezonlarında Adana ilinde mücadele eden 6 basketbol, 4 futbol takımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sürecinde sporculara açıklama yapılmış, anlaşılmayan noktalar olduğunda yardım edilmiştir. Çalışmada sporcular gönüllü olarak katılmışlardır. Veriler takımların antrenmanından 15 dakika önce kendi tesislerinde gönüllülük ilkesine göre uygulanmıştır.

3.5 Verilerin Analizi

Çalışmamız 80 basketbol, 80 futbol olmak üzere toplam 160 sporcudan oluşmaktadır. Anket verilerinin girilmesinde ve istatistiksel tekniklerle analiz edilmesinde SPSS Statistics (23) programı kullanılmıştır. Katılımcıların narsisizm kişilik boyutları ile grup sargınlığı boyutları ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Çalışmada hangi testlerin kullanılacağına karar vermek için normallik testi yapılmıştır. Bunun için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış ve test sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kolmogorov-Smirnov Normal Dağılım Testi Sonuçları.

	Kolmogorov-Smirnov		
	Statistic	df	Sig.
Narsisizm Puanı	.130	160	.000
GrupSargınlığı Puanı	.054	160	.200

Tablo 2 sonuçlarına baktığımızda narsisizm puanları $p < 0.05$ olduğundan normal dağılım göstermemiştir. Bu nedenle verilerin analizinde Non-parametrik testlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.

Tablo 2 sonuçlarına baktığımızda sargınlık puanları $p > 0.05$ olduğundan normal dağılım göstermiştir. Veriler varyans analizi (Tek Yönlü ANOVA) ve t testinden yararlanılarak çözümlenmiştir. Varyans analizi sonucunda anlamlı çıkan ortalamalar arasında ki farkın hangi gruplarda olduğunu anlamamız için Post Hoc (Tukey) testi kullanılmıştır. Hipotezlerin test edilmesinde anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

4. BULGULAR

Bu çalışmada bulgular, üç bölüm altında değerlendirilmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde, çalışmaya katılan sporcuların kişisel bilgileri incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde Narsistik Kişilik Envanteri, üçüncü bölümünde Grup Sarginlığı Envanteri çalışmanın amacına uygun olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılan sporcuların demografik özellikleri Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Sporcuların Demografik Özellikleri

		f	%
Cinsiyet	Kadın	80	50
	Erkek	80	50
	Toplam	160	100
Branş	Futbol	80	50
	Basketbol	80	50
	Toplam	160	100
Katılımcının eğitim durumu	Lise	99	61.9
	Üniversite	61	38.1
	Toplam	160	100
Katılımcının aile eğitim durumu	Anne Eğitim Durumu		
	İlkokul	52	32.5
	Ortaokul	45	28.1
	Lise	39	24.4
	Üniversite	21	13.1
	Yüksek lisans	3	1.9
	Baba Eğitim Durumu		
	İlkokul	32	20.0
	Ortaokul	46	28.8
	Lise	38	23.8
	Üniversite	37	23.1
	Yüksek lisans	7	4.4
	Toplam	160	100
	Gelir düzeyi	2.000 TL altı	72
2.001 TL - 3.000 TL		49	30.6
3.001 TL - 5.000 TL		30	18.8
5.001 TL - 7.500 TL		6	3.7
7.501 TL - 10.000 TL		1	0.6
10.001 TL üzeri		2	1.3
Toplam		160	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi çalışmaya 80 erkek 80 kadın olmak üzere toplam 160 sporcu katılmıştır. Çalışmaya katılan sporcuların 99’u lise mezunu, 61’i üniversite mezunudur. Çalışmaya katılan sporcuların annesi ilkokul mezunu olan kişi sayısı 52, ortaokul olan kişi sayısı 45, lise mezunu olan kişi sayısı 39, üniversite mezunu olan kişi sayısı 21, yüksek lisans mezunu olan kişi sayısı ise 3’dür. Çalışmaya katılan sporcuların baba eğitim düzeyi ilkokul mezunu 32, ortaokul mezunu 46, lise mezunu 38, üniversite mezunu 37 ve yüksek lisans mezunu 7 kişidir. Çalışmaya katılan sporcuların aylık gelir düzeyi 2.000 TL altında olan kişi sayısı 72, gelir düzeyi 2.001-3.000 TL olan kişi sayısı 49, gelir düzeyi 3.001-5.000 TL arası kişi sayısı 30, gelir düzeyi 5.001-7.500 TL olan kişi sayısı 6, gelir düzeyi 7.501-10.000 TL olan kişi sayısı 1, gelir düzeyi 10.001 TL ve üzeri olan kişi sayısı ise 2’dir.

Çalışmaya katılan sporcuların narsisizm ve sargınlık alt boyutları puanları ve ortalamaları Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Sporcuların Narsisizm ve Sargınlık Puanları ile Alt Boyut Puanları

	N	Min	Max	\bar{X}	SS
Narsisizm Puanı	160	0	14	5.83	3.29
Teşhircilik boyutu	160	0	3	1.38	.937
Sömürücülük boyutu	160	0	3	1.17	.933
Üstünlük boyutu	160	0	3	1.21	.850
Kendine yeterlik boyutu	160	0	3	.84	.765
Hak iddia etme boyutu	160	0	2	.62	.717
Otorite boyutu	160	0	2	.61	.728
Grup Sargınlığı Puanı	160	43	86	61.98	8.16
Sosyal bütünlük	160	10	34	22.68	3.42
Sosyal çekicilik	160	8	27	18.29	3.26
Görev bütünlüğü	160	3	10	7.09	1.69
Görev çekiciliği	160	6	20	13.84	0.39

Tablo 4’te çalışmaya katılan sporcuların narsisizm ve narsisizm alt boyutları, sargınlık ve sargınlık alt boyutları puanları ortalaması, standart sapması, minimum ve maksimum puanları gösterilmiştir. Çalışmaya katılan sporcuların narsisizm puan ortalaması $\bar{x}=5.83\pm 3.29$ olarak hesaplanmıştır. Narsisizm alt boyut puanlarından teşhircilik boyut ortalaması $\bar{x}=1.38\pm 0.93$, sömürücülük boyut ortalaması $\bar{x}=1.38\pm 0.93$, üstünlük alt boyut ortalaması $\bar{x}=1.21\pm 0.85$, kendine yeterlik boyut ortalaması

$\bar{x}=0.84\pm0.76$, hak iddia etme boyut ortalaması $\bar{x}=0.62\pm0.71$, otorite boyut ortalaması $\bar{x}=0.61\pm0.72$ olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4'te çalışmaya katılan sporcuların grup sargınlığı ortalaması $\bar{x}=61.98\pm8.160$ olarak hesaplanmıştır. Sargınlık alt boyutlarından sosyal bütünlük alt boyutu ortalaması $\bar{x}=22.68\pm3.42$, sosyal çekicilik alt boyutu ortalaması $\bar{x}=18.29\pm3.263$, görev bütünlüğü alt boyutu ortalaması $\bar{x}=7.09\pm1.69$, görev çekiciliği alt boyut ortalaması $\bar{X}=13.845\pm0.39$ olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya katılan sporcuların yaş ortalamaları, minimum ve maksimum değerleri ve standart sapması Tablo 4'te gösterilmiştir.

Çalışmaya katılan sporcuların yaş ve spor yaşlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Yaş ve Spor Yaşlarına İlişkin Sonuçlar

	N	Min.	Max.	\bar{X}	SS
Yaş	160	17	30	21.61	3.41
Spor Yaşı	160	3	22	10.31	3.47

Tablo 5'de görüldüğü gibi çalışmaya katılan sporcuların yaş ortalaması $\bar{x}=21.61\pm3.41$, spor yaşı ortalaması ise $\bar{x}=10.31\pm3.47$ olarak bulunmuştur.

Çalışmaya katılan sporcuların branşlarına göre narsisizm ve sargınlık puanları ortalaması ve standart sapması Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Branşlarına Göre Sargınlık ve Narsisizm Puanları

Branşı		Grup Sargınlığı Puanı	Narsisizm Puanı
Basketbol	X	61.46	5.45
	SS	8.68	3.44
	n	80	80
Futbol	\bar{X}	62.49	6.20
	SS	7.62	3.10
	n	80	80
Toplam	\bar{X}	61.98	5.82
	SS	8.16	3.29
	N	160	160

Çalışmaya katılan basketbolcuların narsisizm puan ortalaması $\bar{x}=5.445\pm 3.44$ olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya katılan futbolcuların narsisizm puanları $\bar{x}=6.20\pm 3.10$ olarak hesaplanmıştır.

Çalışmaya katılan basketbolcuların sargınlık ortalaması $\bar{x}=61.46\pm 8.68$ hesaplanmıştır. Çalışmaya katılan futbolcuların sargınlık puanları $\bar{x}=62.49\pm 7.62$ olarak hesaplanmıştır.

Çalışmaya katılan basketbolcuların oynadıkları pozisyona göre dağılımları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Basketbolcuların Oynadıkları Pozisyonlara Göre Dağılımı

	f	%
Oyun Kurucu	22	27.5
Forvet	36	45.0
Pivot	22	27.5
Toplam	80	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan basketbolcuların 22’si (%27.5) oyun kurucu, 36’sı (%45.0) forvet, 22’si (%27.5) pivot mevkinde oynamaktadır.

Çalışmaya katılan futbolcuların oynadıkları pozisyona göre dağılımları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Futbolcuların Oynadıkları Pozisyonlara Göre Dağılımı

Oynadıkları Pozisyon	f	%
Kaleci	8	5.0
Defans	32	20.0
Orta Saha	31	19.4
Forvet	9	5.6
Toplam	160	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan sporcuların 8’i kaleci (%5), 32’si defans (%20), 31’i orta saha (%19.4), 9’u forvet (%5.6) mevkinde oynamaktadır.

Çalışmaya katılan sporcuların aile sosyo ekonomik gelirleri Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Gelirleri

	f	%
2.000 TL altı	11	6.9
2.001-3.000 TL	56	35.0
3.001-5.000 TL	54	33.8
5.001-7.500 TL	26	16.3
7.501-10.000 TL	8	5.0
10.001 TL üzeri	5	3.1
Toplam	160	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi çalışmaya katılan sporcuların aylık gelir düzeyi 2.000 lira altında olan 11 kişi (%6.9), 2.001-3.000 TL arasında olan 56 kişi (%35.0), 3.001-5.000 TL arasında olan 26 kişi (%16.3), 7.501-10.000 TL arasında olan 8 kişi (%5), 10.001 TL üzerinde 5 kişi (%3.1) bulunmaktadır.

Çalışmaya katılan sporcuların narsisizm puanları ile grup sargınlığı puanları arasında ki ilişki Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Çalışmaya Katılan Sporcuların Narsisizm Puanları İle Grup Sargınlığı Puanları Arasındaki İlişki

	Grup Sargınlığı Puanı	Narsisizm Puanı
Grup Sargınlığı Puanı	1 160	-.48** .000
Narsisizm Puanı	-.48** .000	1 160

** p<0.01

Tablo 10’da görüldüğü gibi katılımcıların narsisizm puanları ile grup sargınlığı puanları Pearson korelasyon analizi ile hesaplanmış ve arasında negatif yönlü orta düzeyde ilişki bulunmuştur($r=-.48$, $r^2=.23$). Çıkan bu sonuç araştırma denencesini desteklemektedir.

Tablo 11. Çalışmaya Katılan Sporcuların Narsisizm Alt Boyut Puanları İle Grup Sargınlığı Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki

Değişkenler	TB	SB	ÜB	KYB	HİEB	OB	GSB	GŞÇ	GGB	GGÇ
NP	.81**	.67**	.70**	.59**	.65**	.51**	-.41**	-.32**	-.18*	-.30**
GSP	-.42**	-.24**	-.34**	-.18*	-.26**	-.46**	.73**	.70**	.54**	.67**
TB		.43**	.52**	.36**	.49**	.33**	-.30**	-.31**	-.11	-.33**
SB			.34**	.27**	.31**	.21**	-.24**	-.10	.08	.12
ÜB				.37**	.35**	.18*	-.30**	-.30**	-.06	-.15
KYB					.24**	.12	-.19*	-.07	-.04	-.12
HİEB						.27**	-.23**	-.15*	-.17*	-.15
OB							-.34**	-.32**	-.28**	-.32**
GSB								.40**	.35**	.22**
GŞÇ									.21**	.27**
GGB										.25**
GGÇ										

** p<0.01 *p<0.05

Tablo 11’de görüldüğü gibi katılımcıların narsisizm alt boyut puanları ile grup sargınlığı alt boyut puanları Pearson korelasyon analizi ile hesaplanmış ve R değerleri bulunmuştur. Tablo 11’de görüldüğü gibi pozitif yönde en kuvvetli ilişki narsisizm puanı ile teşhircilik alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=.81$, $r^2=.65$). Grup sargınlığı puanı ile grubun sosyal bütünlüğü arasında da pozitif yönde kuvvetli ilişki bulunmuştur ($r=.73$, $r^2=.53$). Negatif yönde en kuvvetli ilişki ise grup sargınlığı puanı ile otorite alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=-.46$, $r^2=.21$). Grup sargınlığı puanı ile teşhircilik alt boyut puanı arasında negatif yönde orta düzey ilişki bulunmuştur ($r=-.42$, $r^2=.17$). Pozitif yönde en zayıf ilişki üstünlük alt boyutu ile otorite alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=.18$, $r^2=.03$). Negatif yönde en zayıf düzeyde ilişki hak iddia etme alt boyutu ile grubun görev bütünlüğü alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=-.17$, $r^2=.02$). Narsisizm alt boyut puanları ile grup sargınlığı alt boyut puanları arasında en kuvvetli ilişki negatif yönde otorite alt boyutu ile grubun sosyal bütünlüğü alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=-.34$, $r^2=.11$)

Katılımcıların spor branşına göre narsisizm puanlarına ilişkin Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Çalışmaya Katılan Sporcuların Spor Branşına Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Branş	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Narsisizm Puanı	Basketbol	80	74.59	5967.00	2727.000	.105
	Futbol	80	86.41	6913.00		
TB	Basketbol	80	74.07	5925.50	2685.500	.066
	Futbol	80	86.93	6954.50		
SB	Basketbol	80	76.01	6081.00	2841.000	.199
	Futbol	80	84.99	6799.00		
ÜB	Basketbol	80	72.45	5796.00	2556.000	.020*
	Futbol	80	88.55	7084.00		
KYB	Basketbol	80	77.34	6187.00	2947.000	.351
	Futbol	80	83.66	6693.00		
HİEB	Basketbol	80	77.86	6229.00	2989.000	.426
	Futbol	80	83.14	6651.00		
OB	Basketbol	80	84.29	6743.50	2896.500	.250
	Futbol	80	76.71	6136.50		

*p<0.05

Tablo 12’de görüldüğü gibi futbolcuların narsisizm puanları basketbolculara göre daha yüksek çıkmasına rağmen anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Tablo 12’de görüldüğü gibi sadece Narsisizm Üstünlük alt boyutu puanında futbolcular lehine branşlar arası anlamlı bir farklılık vardır (p<0.05). Narsisizm alt boyutlarından teşhircilik, sömürücülük, kendine yeterlik, hak iddia etme ve otorite alt boyutunda anlamlı fark bulunmamıştır (p>0.05).

Katılımcıların spor branşına göre sargınlık puanlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13. Çalışmaya Katılan Sporcuların Spor Branşına Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Sonuçları

	Branş	N	t	df	\bar{X}	SS	p
Sargınlık Puanı	Basketbol	80	-.794	158	61.46	8.68	.429
	Futbol	80	-.794	155.400	62.49	7.76	
GSB	Basketbol	80	1.155	158	22.99	3.81	.250
	Futbol	80	1.155	149.463	22.36	2.98	
GSÇ	Basketbol	80	-1.632	158	17.88	3.06	.105
	Futbol	80	-1.632	156.101	18.71	3.42	
GGB	Basketbol	80	-.839	158	6.98	1.59	.403
	Futbol	80	-.839	155.734	7.20	1.79	
GGÇ	Basketbol	80	-1.003	158	13.61	3.45	.211
	Futbol	80	-1.003	157.596	14.18	3.63	

*p<0.05

Tablo 13’de görüldüğü gibi futbolcuların sargınlık puanları basketbolculara göre daha yüksek çıkmasına rağmen anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0.05$). Elde edilen bu bulgu araştırma denencesini desteklememektedir.

Çalışmaya katılan sporcuların cinsiyetlerine göre narsisizm puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 14. Çalışmaya Katılan Sporcuların Cinsiyete Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Narsisizm Puanı	Kadın	80	79.78	6382.00	3142.000	.842
	Erkek	80	81.23	6498.00		
TB	Kadın	80	76.43	6114.50	2874.500	.244
	Erkek	80	84.57	6765.50		
SB	Kadın	80	77.91	6232.50	2992.500	.458
	Erkek	80	83.09	6647.50		
ÜB	Kadın	80	82.73	6618.00	3022.000	.520
	Erkek	80	82.28	6262.00		
KYB	Kadın	80	83.46	6676.50	2963.500	.383
	Erkek	80	77.54	6203.50		
HİEB	Kadın	80	81.79	6543.50	3096.500	.696
	Erkek	80	79.21	6336.50		
OB	Kadın	80	77.31	6184.50	2944.500	.332
	Erkek	80	83.69	6695.50		

* $p<0.05$

Tablo 14’de görüldüğü gibi kadın ve erkeklerin narsisizm ve narsisizm alt boyutları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Bu sonuç araştırma denencesini desteklememektedir.

Çalışmaya katılan sporcuların cinsiyetlerine göre sargınlık puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin t testi sonuçları Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15. Çalışmaya Katılan Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Sonuçları

	Cinsiyet						
		N	t	df	\bar{X}	SS	p
Sargınlık Puanı	Kadın	80	1.027	158	62.64	7.11	.306
	Erkek	80	1.027	149.402	61.31	9.08	
GSB	Kadın	80	.460	158	22.80	3.04	.646
	Erkek	80	.460	150.949	22.55	3.37	
GSÇ	Kadın	80	.024	158	18.30	3.00	.981
	Erkek	80	.024	154.037	18.29	3.52	
GGB	Kadın	80	-.839	158	6.98	1.48	.403
	Erkek	80	-.839	149.733	7.20	1.88	
GGÇ	Kadın	80	2.375	158	14.55	2.93	.019*
	Erkek	80	2.375	145.300	13.24	3.97	

*p<0,05

Tablo 15’de görüldüğü gibi sargınlık ve sargınlık alt boyutları arasında sadece grubun görev çekiciliği alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05)

Çalışmaya katılan sporcuların eğitim durumlarına göre narsisizm puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16. Çalışmaya Katılan Sporcuların Eğitim Durumlarına Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Narsisizm Puanı	Lise	99	76.51	7574.50	2624.500	.078
	Üniversite	61	86.98	5305.50		
TB	Lise	99	77.97	7719.00	2769.000	.320
	Üniversite	61	84.61	5161.00		
SB	Lise	99	77.69	7691.00	2741.000	.321
	Üniversite	61	85.07	5189.00		
ÜB	Lise	99	79.18	7839.00	2889.000	.698
	Üniversite	61	82.64	5041.00		
KYB	Lise	99	78.21	7742.50	2792.500	.241
	Üniversite	61	84.22	5137.50		
HİEB	Lise	99	78.73	7794.00	2844.000	.462
	Üniversite	61	83.38	5086.00		
OB	Lise	99	73.47	7274.00	2324.000	.003*
	Üniversite	61	91.90	5606.00		

*p<0,05

Tablo 16’da görüldüğü gibi üniversite mezunlarının narsisizm puanları açısından daha yüksek çıkmasına rağmen anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yalnızca Narsisizm

Otorite alt boyutu puanında üniversite mezunları lehine anlamlı bir farklılık vardır ($p < 0.05$) Diğer değişkenlere ait puan ortalamalarının branşlara göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür ($p > 0.05$).

Çalışmaya katılan sporcuların eğitim durumlarına göre sargınlık puanlarının ilişkin T testi sonuçları Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. Çalışmaya Katılan Sporcuların Eğitim Durumlarına Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin T Testi Sonuçları

		N	t	df	\bar{X}	SS	p
Sargınlık Puanı	Lise	99	-.130	158	61.91	7.71	.897
	Üniversite	61	-.125	113.482	62.08	8.90	
GSB	Lise	99	.292	158	22.74	3.32	.770
	Üniversite	61	.287	119.319	22.57	3.60	
GSÇ	Lise	99	.494	158	18.39	3.27	.622
	Üniversite	61	.493	127.044	18.13	3.27	
GGB	Lise	99	.032	158	7.09	1.66	.974
	Üniversite	61	.032	121.294	7.08	1.76	
GGÇ	Lise	99	-.848	158	15.09	3.50	.398
	Üniversite	61	-.841	123.861	14.20	3.62	

* $p < 0.05$

Tablo 17’de görüldüğü gibi üniversite mezunlarının sargınlık puanları daha yüksek çıkmasına rağmen istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$). Bu sonuç araştırma denencesini desteklememektedir.

Çalışmaya katılan sporcuların anne eğitim durumlarına göre narsisizm puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18. Çalışmaya Katılan Sporcuların Anne Eğitim Durumlarına Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	df	X ²	p
Narsisizm Puanı	İlkokul	52	74.74	4	5.357	.253
	Ortaokul	45	83.28			
	Lise	39	74.59			
	Üniversite	21	94.79			
	Yüksek Lisans	3	115.50			
TB	İlkokul	52	81.04	4	.647	.958
	Ortaokul	45	79.96			
	Lise	39	77.22			
	Üniversite	21	86.69			
	Yüksek Lisans	3	78.67			
SB	İlkokul	52	69.42	4	7.752	.101
	Ortaokul	45	89.88			
	Lise	39	83.83			
	Üniversite	21	76.40			
	Yüksek Lisans	3	117.17			
ÜB	İlkokul	52	82.19	4	6.954	.138
	Ortaokul	45	76.47			
	Lise	39	73.92			
	Üniversite	21	89.29			
	Yüksek Lisans	3	135.67			
KYB	İlkokul	52	78.07	4	4.432	.351
	Ortaokul	45	81.98			
	Lise	39	74.17			
	Üniversite	21	96.95			
	Yüksek Lisans	3	67.67			
HİEB	İlkokul	52	76.22	4	3.258	.516
	Ortaokul	45	85.64			
	Lise	39	74.46			
	Üniversite	21	90.21			
	Yüksek Lisans	3	88.00			
OB	İlkokul	52	73.30	4	11.100	.025*
	Ortaokul	45	79.70			
	Lise	39	75.40			
	Üniversite	21	106.52			
	Yüksek Lisans	3	101.50			

*p<0.05

Tablo 18’de görüldüğü gibi narsisizm puanları ile anne eğitim düzeyleri arasında sadece otorite boyutunda anlamlı fark vardır (p<0.05)

Katılımcıların anne eğitim düzeylerine ilişkin otorite boyutu puanlarındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan Manuel Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19. Katılımcıların Anne Eğitim Düzeylerine İlişkin Otorite Boyutu Puanlarındaki Farklılığın Kaynağını Belirlemek İçin Yapılan Manuel Mann Whitney U Testi Sonuçları

Eğitim Düzeyi	N	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	u	p
İlkokul	52	47.25	2457.00	1079.00	.454
Ortaokul	45	52.02	2296.00		
İlkokul	52	45.53	2367.50	989.500	.821
Lise	39	46.63	1818.50		
İlkokul	52	32.56	1693.00	315.0000	.002*
Üniversite	21	48.00	1008.00		
İlkokul	52	27.46	1428.00	50.000	.234
Yüksek lisans	3	37.33	112.00		
Ortaokul	45	43.52	1958.50	831.500	.641
Lise	39	41.32	1611.50		
Ortaokul	45	30.06	1352.50	317.500	.021*
Üniversite	21	40.88	858.50		
Ortaokul	45	24.10	1084.50	49.500	.395
Yüksek lisans	3	30.50	91.50		
Lise	39	26.44	1031.00	251.500	.008*
Üniversite	21	38.05	799.00		
Lise	39	21.01	819.50	39.500	.294
Yüksek lisans	3	27.83	83.50		
Üniversite	21	11.83	264.50	29.500	.853
Yüksek lisans	3	12.60	34.50		

*P<0.05

Tablo 19’da görüldüğü gibi anne eğitim düzeyleri ile otorite alt boyutu puanları arasında ilkokul-üniversite, ortaokul-üniversite ve lise-üniversite arasında üniversite mezunları lehine anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05).

Çalışmaya katılan sporcuların anne eğitim durumlarına göre sargınlık puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20. Çalışmaya Katılan Sporcuların Anne Eğitim Durumlarına Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	SS	f	p
Grup Sargınlığı Puanı	İlkokul	52	62.63	7.93	2.600	.038*
	Ortaokul	45	63.51	8.36		
	Lise	39	60.59	6.69		
	Üniversite	21	61.38	9.72		
	Yüksek lisans	3	49.67	4.16		
	Toplam	160	61.98	8.16		
Sosyal bütünlük	İlkokul	52	23.08	3.00	4.035	.004*
	Ortaokul	45	22.71	3.69		
	Lise	39	22.90	3.00		
	Üniversite	21	22.24	3.47		
	Yüksek lisans	3	15.33	4.72		
	Toplam	160	22.68	3.42		
Sosyal çekicilik	İlkokul	52	18.81	3.38	1.989	.099
	Ortaokul	45	18.78	3.36		
	Lise	39	17.74	2.73		
	Üniversite	21	17.48	3.48		
	Yüksek lisans	3	15.00	1.00		
	Toplam	160	18.29	3.26		
Görev bütünlüğü	İlkokul	52	7.02	1.76	.345	.847
	Ortaokul	45	7.24	1.87		
	Lise	39	6.97	1.46		
	Üniversite	21	7.24	1.64		
	Yüksek lisans	3	6.33	1.52		
	Toplam	160	7.09	1.69		
Görev çekiciliği	İlkokul	52	14.10	3.64	.982	.419
	Ortaokul	45	14.33	3.72		
	Lise	39	12.97	3.40		
	Üniversite	21	14.29	3.27		
	Yüksek lisans	3	13.00	1.73		
	Toplam	160	13.89	3.54		

*p<0.05

Tablo 20’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan sporcuların anne eğitim düzeylerine göre grup sargınlığı puanı ve sosyal bütünlük alt boyutunda anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05)

Çalışmaya katılan sporcuların anne eğitim düzeyleri ile sargınlık puanı arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan post hoc (Tukey) testi sonuçları Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21. Çalışmaya Katılan Sporcuların Anne Eğitim Düzeyleri İle Sargınlık Puanı Arasındaki Farklılığın Kaynağını Belirlemek İçin Yapılan Post Hoc (Tukey) Testi Sonuçları

	Anne Eğitim	Anne Eğitim	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Grup Sargınlığı Puanı	İlkokul	Ortaokul	-.876	1.62	.983
		Lise	2.045	1.69	.748
		Üniversite	1.254	2.06	.974
		Yüksek lisans	12.968	4.75	.054
	Ortaokul	İlkokul	.876	1.62	.983
		Lise	2.921	1.75	.456
		Üniversite	2.130	2.11	.852
		Yüksek lisans	13.844*	4.77	.034*
	Lise	İlkokul	-2.045	1.69	.748
		Ortaokul	-2.921	1.75	.456
		Üniversite	-.791	2.16	.996
		Yüksek lisans	10.923	4.79	.157
	Üniversite	İlkokul	-1.254	2.06	.974
		Ortaokul	-2.130	2.11	.852
		Lise	.791	2.16	.996
		Yüksek lisans	11.714	4.93	.128
	Yüksek lisans	İlkokul	-12.968	4.75	.054
		Ortaokul	-13.844*	4.77	.034*
		Lise	-10.923	4.79	.157
		Üniversite	-11.714	4.93	.128

*p<0.05

Tablo 21’de görüldüğü gibi anne eğitim düzeyleri ile sargınlık puanları arasında ortaokul ve yüksek lisans mezunları arasında ortaokul mezunları lehine anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05).

Çalışmaya katılan sporcuların anne eğitim düzeylerine göre grubun sosyal bütünlüğü alt boyutu arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan post hoc (Tukey) testi sonuçları Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22. Çalışmaya Katılan Sporcuların Anne Eğitim Düzeyleri İle Grubun Sosyal Bütünlüğü Alt Boyutu Arasındaki Farklılığın Kaynağını Belirlemek İçin Yapılan Post Hoc (Tukey) Testi Sonuçları

	Anne Eğitim	Anne Eğitim	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.
Sosyal bütünlük	İlkokul	Ortaokul	.366	.67	.983
		Lise	.179	.70	.999
		Üniversite	.839	.85	.863
		Yüksek lisans	7.744*	1.96	.001*
	Ortaokul	İlkokul	-.366	.67	.983
		Lise	-.186	.72	.999
		Üniversite	.473	.87	.983
		Yüksek lisans	7.378*	1.97	.002*
	Lise	İlkokul	-.179	.70	.999
		Ortaokul	.186	.72	.999
		Üniversite	.659	.89	.947
		Yüksek lisans	7.564*	1.97	.002*
	Üniversite	İlkokul	-.839	.85	.863
		Ortaokul	-.473	.87	.983
		Lise	-.659	.89	.947
		Yüksek lisans	6.905*	2.03	.008*
Yüksek lisans	İlkokul	-7.744*	1.96	.001*	
	Ortaokul	-7.378*	1.97	.002*	
	Lise	-7.564*	1.97	.002*	
	Üniversite	-6.905*	2.03	.008*	

Tablo 22’de görüldüğü gibi anne eğitim düzeylerine göre sosyal bütünlük alt boyutu puanı arasında yüksek lisans mezunları ile ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0,05$).

Çalışmaya katılan sporcuların baba eğitim durumlarına göre narsisizm puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis H Testi sonuçları Tablo 23’de gösterilmiştir.

Tablo 23. Çalışmaya Katılan Sporcuların Baba Eğitim Durumlarına Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

		N	Sıra Ortalaması	df	X ²	p
Narsisizm Puanı	İlkokul	32	71.53	4	4.026	.403
	Ortaokul	46	79.58			
	Lise	38	77.00			
	Üniversite	37	92.65			
	Yüksek Lisans	7	82.36			
TB	İlkokul	32	76.38	4	5.876	.209
	Ortaokul	46	78.77			
	Lise	38	73.61			
	Üniversite	37	95.35			
	Yüksek Lisans	7	69.64			
SB	İlkokul	32	69.73	4	4.540	.338
	Ortaokul	46	87.51			
	Lise	38	84.62			
	Üniversite	37	74.62			
	Yüksek Lisans	7	92.36			
ÜB	İlkokul	32	78.38	4	1.172	.883
	Ortaokul	46	77.87			
	Lise	38	78.58			
	Üniversite	37	85.86			
	Yüksek Lisans	7	89.57			
KYB	İlkokul	32	77.38	4	6.498	.165
	Ortaokul	46	76.93			
	Lise	38	75.75			
	Üniversite	37	95.55			
	Yüksek Lisans	7	64.43			
HİEB	İlkokul	32	78.91	4	1.719	.787
	Ortaokul	46	77.86			
	Lise	38	77.13			
	Üniversite	37	86.58			
	Yüksek Lisans	7	91.29			
OB	İlkokul	32	75.78	4	4.856	.302
	Ortaokul	46	75.13			
	Lise	38	78.04			
	Üniversite	37	93.38			
	Yüksek Lisans	7	82.64			

*p<0.05

Tablo 23’de görüldüğü gibi sporcuların baba eğitim düzeylerine göre narsisizm puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır (p>0.05)

Çalışmaya katılan sporcuların baba eğitim durumlarına göre sargınlık puanlarına ilişkin anova testi sonuçları Tablo 24’de gösterilmiştir.

Tablo 24. Çalışmaya Katılan Sporcuların Baba Eğitim Durumlarına Göre Sargınlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları

	N	\bar{X}	SS	f	p	
GrupSargınlığı Puanı	İlkokul	32	62.59	7.27	1.619	.172
	Ortaokul	46	63.35	8.03		
	Lise	38	62.79	7.26		
	Üniversite	37	59.54	9.40		
	Yüksek lisans	7	58.57	8.88		
	Toplam	160	61.98	8.16		
GSB	İlkokul	32	23.47	3.23	1.231	.300
	Ortaokul	46	22.74	3.16		
	Lise	38	22.79	3.07		
	Üniversite	37	22.16	3.76		
	Yüksek lisans	7	20.71	5.40		
	Toplam	160	22.68	3.42		
GŞÇ	İlkokul	32	18.56	3.36	1.050	.383
	Ortaokul	46	18.87	3.11		
	Lise	38	18.26	2.36		
	Üniversite	37	17.46	3.82		
	Yüksek lisans	7	17.86	4.63		
	Toplam	160	18.29	3.26		
GGB	İlkokul	32	6.88	1.58	1.127	.346
	Ortaokul	46	7.43	1.87		
	Lise	38	7.21	1.37		
	Üniversite	37	6.84	1.72		
	Yüksek lisans	7	6.43	2.29		
	Toplam	160	7.09	1.69		
GGÇ	İlkokul	32	13.75	3.74	1.714	.150
	Ortaokul	46	14.67	3.32		
	Lise	38	14.26	3.24		
	Üniversite	37	12.73	3.90		
	Yüksek lisans	7	13.57	2.76		
	Toplam	160	13.89	3.54		

*p<0.05

Tablo 24’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan sporcuların baba eğitim durumlarına göre sargınlık puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (p>0.05) Bu sonuç araştırma denencesini desteklememektedir.

Çalışmaya katılan basketbolcuların oynadıkları mevkilere göre narsisizm puanlarına ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 25’de gösterilmiştir.

Tablo 25. Çalışmaya Katılan Basketbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	Pozisyon Basketbol	N	Sıra Ortalaması	df	X ²	p
Narsisizm Puanı	Oyun Kurucu	22	48.89	2	4.013	.134
	Forvet	36	37.68			
	Pivot	22	36.73			
	Toplam	80				
TB	Oyun Kurucu	22	43.18	2	.664	.717
	Forvet	36	38.43			
	Pivot	22	41.20			
	Toplam	80				
SB	Oyun Kurucu	22	47.14	2	3.216	.200
	Forvet	36	36.42			
	Pivot	22	40.55			
	Toplam	80				
ÜB	Oyun Kurucu	22	46.11	2	2.066	.356
	Forvet	36	37.65			
	Pivot	22	39.55			
	Toplam	80				
KYB	Oyun Kurucu	22	43.00	2	5.207	.074
	Forvet	36	44.42			
	Pivot	22	31.59			
	Toplam	80				
HİEB	Oyun Kurucu	22	45.64	2	3.210	.201
	Forvet	36	41.03			
	Pivot	22	34.50			
	Toplam	80				
OB	Oyun Kurucu	22	49.02	2	4.906	.086
	Forvet	36	37.04			
	Pivot	22	37.64			
	Toplam	80				

*P<0.05

Tablo 25’de görüldüğü gibi basketbolcuların oynadıkları mevkilere göre narsisizm puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Elde edilen bu sonuç araştırma denencesini desteklememektedir.

Çalışmaya katılan basketbolcuların oynadıkları mevkilere göre grup sarginlığı puanlarına ilişkin sonuçlar Tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26. Çalışmaya Katılan Basketbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Grup Sargınlığı Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar

		N	\bar{X}	SS	df	f	p
Grup Sargınlığı Puanı	Oyun Kurucu	22	59.95	10.93	2	.859	.428
	Forvet	36	62.81	6.72			
	Pivot	22	60.77	9.08			
	Toplam	80	61.46	8.68			
Sosyal bütünlük	Oyun Kurucu	22	22.32	4.32	2	.096	.908
	Forvet	36	23.33	3.57			
	Pivot	22	23.09	3.72			
	Toplam	80	22.99	3.81			
Sosyal çekicilik	Oyun Kurucu	22	17.32	3.40	2	1.863	.162
	Forvet	36	18.47	2.60			
	Pivot	22	17.45	3.36			
	Toplam	80	17.88	3.06			
Görev bütünlüğü	Oyun Kurucu	22	6.86	1.58	2	1.343	.267
	Forvet	36	7.22	1.51			
	Pivot	22	6.68	1.72			
	Toplam	80	6.98	1.59			
Görev çekiciliği	Oyun Kurucu	22	13.59	3.69	2	.931	.398
	Forvet	36	13.78	3.43			
	Pivot	22	13.36	3.38			
	Toplam	80	13.61	3.45			

*p<0.05

Tablo 26’da görüldüğü gibi basketbolcuların oynadıkları mevkiler göre grup sargınlığı puanları arasında anlamlı farklılık çıkmamıştır. ($p>0.05$) Elde edilen bu sonuç araştırma denencesini desteklememektedir.

Çalışmaya katılan futbolcuların oynadıkları mevkilere göre narsisizm puan ortalamaları Tablo 27’de karşılaştırılmıştır.

Tablo 27. Futbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Narsisizm Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar

	PozisyonFutbol	N	Sıra Ortalaması	df	X ²	p
Narsisizm Puanı	Kaleci	8	38.19	3	5.491	.139
	Defans	32	41.95			
	Orta Saha	31	35.29			
	Forvet	9	55.33			
TB	Kaleci	8	40.00	3	2.357	.502
	Defans	32	40.19			
	Orta Saha	31	37.97			
	Forvet	9	50.78			
SB	Kaleci	8	40.88	3	5.146	.161
	Defans	32	43.92			
	Orta Saha	31	34.03			
	Forvet	9	50.28			
ÜB	Kaleci	8	47.81	3	4.728	.193
	Defans	32	38.38			
	Orta Saha	31	37.31			
	Forvet	9	52.56			
KYB	Kaleci	8	44.25	3	3.418	.332
	Defans	32	38.53			
	Orta Saha	31	38.31			
	Forvet	9	51.72			
HİEB	Kaleci	8	26.81	3	6.017	.111
	Defans	32	42.55			
	Orta Saha	31	38.87			
	Forvet	9	51.00			
OB	Kaleci	8	32.13	3	3.317	.345
	Defans	32	43.98			
	Orta Saha	31	37.69			
	Forvet	9	45.22			

*p<0.05

Tablo 27’de görüldüğü gibi futbolcuların oynadıkları mevkilere göre narsisizm puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin Anova test sonuçlarına göre değişkenler arasında oyun mevkilerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur. (p>0.05) Elde edilen bu sonuç araştırma denencesini desteklememektedir.

Çalışmaya katılan futbolcuların oynadıkları mevkilere göre grup sarginlığı puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin anova testi sonuçları Tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28. Çalışmaya Katılan Futbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Grup Sargınlığı Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	SS	df	f	p
Grup Sargınlığı Puanı	Kaleci	8	60.50	5,34	3	.696	.558
	Defans	32	62.81	7,39			
	Orta Saha	31	63.42	7,74			
	Forvet	9	59.89	9,80			
	Toplam	80	62.49	7,62			
Sosyal bütünlük	Kaleci	8	22.88	2,23	3	.192	.901
	Defans	32	22.50	3,48			
	Orta Saha	31	22.23	2,76			
	Forvet	9	21.89	2,71			
	Toplam	80	22.36	2,98			
Sosyal çekicilik	Kaleci	8	18.88	1,95	3	.306	.821
	Defans	32	19.13	3,48			
	Orta Saha	31	18.32	3,85			
	Forvet	9	18.44	2,83			
	Toplam	80	18.71	3,42			
Görev bütünlüğü	Kaleci	8	6.88	1,45	3	1.257	.295
	Defans	32	6.84	2,00			
	Orta Saha	31	7.68	1,62			
	Forvet	9	7.11	1,76			
	Toplam	80	7.20	1,79			
Görev çekiciliği	Kaleci	8	13.75	3,69	3	.468	.318
	Defans	32	14.03	24,63			
	Orta Saha	31	14.94	3,64			
	Forvet	9	12.44	4,18			
	Toplam	80	15.89	15,83			

*p<0.05

Tablo 28’de görüldüğü gibi futbolcularda oynadıkları mevkiler göre sargınlık puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin Anova test sonuçlarına göre değişkenler arasında oyun mevkilerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur. (p>0.05) Elde edilen bu sonuç araştırma denencesini desteklememektedir.

5. TARTIŞMA

Bu çalışma 80 futbol, 80 basketbol sporcusu olmak üzere toplam 160 sporcunun grup sargınlığı ve narsistik kişilik özelliklerinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Çalışmanın denencelerine yönelik bulgular literatür taranarak benzer çalışmalarla yorumlanmıştır.

Çalışmanın sonucunda 160 sporcunun narsisizm ve sargınlık puanları arasında negatif yönde düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Bireyin narsisist duyguları ön planda olduğu zaman sosyal veya takım arkadaşlarıyla olan ilişkisini negatif yönde etkilemekte ve sargınlık düzeyinin düşük olmasına sebep olmakta diyebiliriz. Grup sargınlığı ile narsisizm alt boyut puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında negatif yönde ilişki bulunmuştur.

Pozitif yönde en kuvvetli ilişki narsisizm puanı ile teşhircilik alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=.81$, $r^2=.65$). Narsisizm ve teşhircilik boyutu tanımı, birbirine benzer olduğundan dolayı ikisi arasında en kuvvetli ilişki bulunmuştur diyebiliriz. Grup sargınlığı puanı ile grubun sosyal bütünlüğü arasında da pozitif yönde kuvvetli ilişki bulunmuştur ($r=.73$, $r^2=.53$). Negatif yönde en kuvvetli ilişki ise grup sargınlığı puanı ile otorite alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=-.46$, $r^2=.21$). Sargınlık düzeyinin artması, takım bütünlüğü ve birlikteliğinin artması anlamına geldiğinden, otorite alt boyutu azalmaktadır diyebiliriz. Grup sargınlığı puanı ile teşhircilik alt boyut puanı arasında negatif yönde orta düzey ilişki bulunmuştur ($r=-.42$, $r^2=.17$). Sargınlık puanının artması, dışa dönük ve gösteriş meraklısı olan teşhircilik boyutunun azalması olarak yorumlanabilir.

Pozitif yönde en zayıf ilişki üstünlük alt boyutu ile otorite alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=.18$, $r^2=.03$). Negatif yönde en zayıf düzeyde ilişki hak iddia etme alt boyutu ile grubun görev bütünlüğü alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=-.17$, $r^2=.02$). Narsisizm alt boyut puanları ile grup sargınlığı alt boyut puanları arasında en kuvvetli ilişki negatif yönde otorite alt boyutu ile grubun sosyal bütünlüğü alt boyutu arasında bulunmuştur ($r=-.34$, $r^2=.11$). Otorite boyutu yüksek olan sporcuların, takım üyelerinin sosyal ilişkilerinin sürdürülebilmesi ile ilgili olan sosyal bütünlük alt boyutu daha düşük bulunmuştur diyebiliriz.

Yapılan bu araştırma sonucunda tüm sporcuların narsisizm puan ortalamaları $\bar{x}=5.82\pm 3.29$ bulunmuştur. Basketbolcuların narsisizm ortalaması $\bar{x}=5.45\pm 3.44$ bulunmuştur. Futbolcuların narsisizm ortalaması ise $\bar{x}=6.20\pm 3.10$ olarak bulunmuştur. Çalışmaya katılan sporcuların yaş ortalaması $\bar{x}=21.61\pm 3.41$, spor yaşı ortalaması $\bar{x}=10.31\pm 3.47$ olarak hesaplanmıştır.

Gezer (2017) çalışmasında Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu öğrencilerinin narsisizm eğilimlerini araştırmıştır. Çalışmaya katılan 188 kadın, 159 erkek toplam 277 öğrenciye yapılan narsisizm puan ortalaması $\bar{x}=6.85$ bulmuştur (8). Farklı spor branşlarından ve daha fazla kişi sayısı ile çalışma yapıldığından dolayı narsisizm seviyesi daha yüksek bulunmuş olabilir.

Tazegül (2013) halter, boks, kick boks ve güreş sporcularına yaptığı çalışmada narsisizm ortalamaları basketbol ve futbolculara göre daha yüksek çıkmıştır. Çalışma sonucunda narsisizm ortalamalarında boks $\bar{x}=7.216$, grekoromen güreş $\bar{x}=6.216$, halter $\bar{x}=7.283$, serbest güreş $\bar{x}=6.333$, kick boks $\bar{x}=6.533$, basketbol $\bar{x}=7.674$ ve futbol $\bar{x}=7.433$ olarak bulunmuştur(60). Tazegül (2013) yaptığı başka bir çalışmada kadın badminton sporcularının benlik saygısı ile narsisizm düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda kadın badminton sporcularının narsisizm ortalamaları $\bar{x}=8.543\pm 1.945$ olarak hesaplanmıştır. Tazegül yaptığı bu iki çalışma sonucunda da bireysel sporcuların narsisizm ortalamaları takım sporcularına göre daha yüksek çıkmıştır(105).

Çalışma sonucunda basketbolcuların narsisizm değerlerinin ortalaması $\bar{x}=5.45\pm 3.44$, futbolcuların narsisizm değerleri ortalaması ise $\bar{x}=6.20\pm 3.10$ bulunmuştur. Tazegül (2018) ise yaptığı çalışma sonucunda futbolcular ile basketbolcuların narsisizm ile beden algıları arasında ki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda basketbolcuların narsisizm puan ortalaması $\bar{x}=7.95$ iken futbolcuların narsisizm değerleri ortalaması $\bar{x}=6.58$ bulunmuştur(63). Yaptığımız çalışma Tazegül çalışmasının aksine futbolcuların basketbolculara göre narsisizm değerleri daha yüksek çıkmıştır.

Elman (2003) yaptığı çalışmada ise futbol, basketbol, rugby ve sporcu olmayan bireylerin narsisizm puanlarını karşılaştırmıştır(64). Çalışma sonucunda bizim çalışmamıza paralel olarak futbolcuların narsisizm puanları basketbolculardan daha yüksek çıkmıştır.

Tazegül (2013) yaptığı bir diğer çalışmada boksörlerin motivasyon yönelimleri ve narsisizm düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda boksörlerin narsisizm değerleri ortalaması $\bar{x}=6.724$ çıkmıştır (107). Sohrabi ve arkadaşlarının (2011) yaptığı çalışma ise temaslı ve temassız spor branşlarının narsisizm düzeylerini karşılaştırmaktır. Çalışma sonucunda temaslı spor ile temassız spor branşında ki narsisizm düzeyleri anlamlı çıkmıştır (61).

Yapılan çalışma sonucunda basketbol ile futbolcuların cinsiyetlerine göre narsisizm değerleri incelendiğinde, erkeklerin narsisizm puanları kadınlardan yüksek çıkmasına karşın anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. ($P>0.05$) Bu çalışmayı destekleyen Tschanz ve arkadaşları (1998) yaptığı çalışma sonucunda erkeklerin narsisizm değerleri kadınlardan yüksek çıkmıştır (108). Aynı şekilde Tammy ve arkadaşları (2007) yaptığı araştırma sonucunda erkeklerin narsisizm düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğunu belirlemiştir (109). Sosyal bilimler çalışması olan Uçar ve Konal (2017) çalışmasında narsisizm ile benlik saygısı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda erkeklerin narsisizm değerleri kadınlardan daha yüksek çıkmıştır (110).

Yaptığımız araştırma sonucunda eğitim durumlarını göz önüne aldığımızda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmasa bile üniversite mezunu olan sporcuların narsisizm değeri lise mezunlarına göre daha yüksek çıkmıştır. Uçar ve Konal (2018) yaptığı bir çalışmada öğretmenler, lise ve üniversite öğrencilerindeki narsisizm kişilik özellikleri, benlik saygısı ve duygu gereksinimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda lise ve üniversite öğrencilerinde erkeklerin, öğretmenler kategorisinde kadınların narsisizm değeri daha yüksek bulunmuştur(111).

Demirel ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışmada spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin narsisizm düzeylerini karşılaştırmıştır. Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri öğrencisi olan 158'i kadın 197'si erkek olmak üzere toplam 355 kişi katılmıştır. Çalışma sonucunda spor yapan öğrencilerin, spor yapmayan öğrencilere göre narsisizm alt boyutlarında yalnızca teşhircilik boyutunda anlamlı farklılık oluşmuştur. Cinsiyet açısından teşhircilik boyutuna göre erkeklerde, sigara içme açısından ise otorite alt boyutunda sigara içenler yönünde anlamlı farklılık bulunmuştur (62). Spor yapan ile yapmayan örneklem grubunda yapılan çalışmalara verilebilecek bir diğer örnek çalışma ise Koç ve arkadaşları (2018) tarafından yapılan çalışmadır. Bu çalışma da Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi öğrencisi

olan 184'ü spor fakültesi öğrencisi, 177'si eğitim fakültesi öğrencisi olan toplam 364 öğrenci ile çalışılmıştır. Çalışma sonucunda spor fakültesi öğrencilerinin eğitim fakültesi öğrencilerine göre narsisizm puanları daha yüksek çıkmıştır (106).

Araştırmamızda anne ve baba eğitim durumlarının narsisizm ortalamaları üzerine etkisi olup olmadığına baktığımızda ise anneleri üniversite ve yüksek lisans mezunu olanların narsisizm puanı ilkökul, ortaokul ve lise mezunlarına göre daha yüksek çıksada anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$)

Narsisizm alt boyutlarında ise eğitim durumu yükseldikçe narsisizm puanı artmasına karşın, sadece otorite alt boyutunda yüksek lisans mezunları lehine anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Çıkan bu sonuç ile annelerin eğitim durumlarının çocukların narsisizm düzeylerini etkilediğini, annelerin eğitim durumlarının yüksek olması kendi iş, eğitim ve kariyer yaşantısı ile ilgili olması belki de çocuğunun sargınlığı yüksek birey olmasından çok daha narsist birey olmasını etkiliyor diyebiliriz.

Çalışmamızda anne eğitim düzeyleri ile sargınlık arasında sadece Grup sargınlığı ile grubun sosyal bütünlüğü sonuçlarında yüksek lisans mezunları lehine anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$)

Çalışmaya katılan sporcuların oynadıkları mevki ile narsisizm arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı ilişki çıkmamasına rağmen basketbolcularda oyun kurucu mevkisinde oynayan sporcuların forvet ve pivot mevkisinde oynayan sporculara göre narsisizm düzeyi daha yüksek çıkmıştır. Oyun kurucu mevkisinde oynayan sporcuların narsisizm ortalamaları $\bar{x}=6.64\pm 3.25$, forvet oyuncularının narsisizm ortalamaları $\bar{x}=5.08\pm 3.57$, pivot oyuncularının ise $\bar{x}=4.86\pm 3.25$ olarak bulunmuştur. Basketbolcuların oynadıkları mevki ile narsisizm alt boyutları arasında anlamlı ilişki çıkmamasına rağmen otorite, teşhircilik, sömürücülük, hak iddia etme, kendine yeterlik ve üstünlük boyutlarının hepsinde oyun kurucu mevkisinde oynayan oyuncuların narsisizm seviyeleri daha üstün bulunmuştur.

Çalışmaya katılan futbolcularda ise oynadıkları mevkilerine göre narsisizm puanları arasında anlamlı ilişki olmamasına rağmen forvet oyuncularının kaleci, defans ve orta saha oyuncularına göre narsisizm düzeyi daha fazla çıkmıştır. Forvet oyuncularının narsisizm ortalaması $\bar{x}=8.33\pm 3.24$, kalecilerin ortalaması $\bar{x}=5.88\pm 2.47$, defans oyuncularının ortalaması $\bar{x}=6.41\pm 3.27$, orta saha oyuncularının ortalaması ise $\bar{x}=5.45\pm 2.85$ bulunmuştur.

Yapılan bu araştırma sonucunda tüm sporcuların sargınlık düzeyi ortalaması $\bar{x}=61.98\pm 8.16$ olarak hesaplanmıştır. Branş bazında baktığımızda ise basketbolcuların $\bar{x}=61.46\pm 8.68$ futbolcuların ortalaması ise 62.49 ± 7.62 olarak hesaplanmıştır. Sonuçlarda basketbol ile futbol arasında branş bazında sargınlık düzeyi olarak anlamlı farklılık çıkmamasına rağmen futbolcuların sargınlık düzeyi daha yüksek çıkmıştır.

Spor branşları açısından yapılmış çalışmalara baktığımızda ise Moralı yaptığı araştırmada takım sargınlığı düzeyi açısından futbolcuların puanları hentbolculara göre daha yüksek çıkmıştır (96). Dorak ve Vurgun'un yaptığı çalışmada ise voleybolcuların hentbolculardan, futbolcuların ise hentbol ve basketbolculardan takım sargınlığı daha yüksek bulunmuştur (97).

Görgüt (2017) hentbol sporcularının takım sargınlığını incelemiştir. 11 ilden 317 kadın, 290 erkek olmak üzere toplam 607 hentbol sporcusu ile çalışmıştır. Çalışmanın sonucunda cinsiyet, yaş, eğitim, spor yaşı, sosyo-ekonomik düzey ve il değişkenleri takım sargınlığı ile anlamlı farklılık göstermiştir (95). Williams ve Hacker (1982) çalışma sonucunda başarı ile takım sargınlığı arasında ki mükemmeliyetten bahsetmiş ve grup sargınlığı yüksek olan takımda mücadele etmenin daha memnuniyet verici olduğunu vurgulamıştır (86).

Cicioğlu ve arkadaşları (2018) futbolcular ile voleybolcular arasında yapılan çalışmada grup sargınlığı ile empati düzeyi arasındaki ilişki incelemiştir. Araştırmaya 2017-2018 sezonu mücadele eden 186'sı futbol, 105'i voleybolcu olmak üzere toplam 291 sporcu katılmıştır. Sargınlık ile spor yaşı arasında, sosyal bütünleşme ile görev çekiciliği, sargınlık ile eğitim arasında ise sosyal bütünleşme ile görevde bütünleşme boyutları arasında anlamlı fark çıkmıştır (98).

Çalışma sonucunda basketbolcuların sargınlık puan ortalamaları $\bar{X}=61,46\pm 8,68$, futbolcuların sargınlık puan ortalamaları $\bar{X}=62.49\pm 7.62$ olarak bulunmuştur. Yapılan çalışmamızda cinsiyet ile sargınlık karşılaştırıldığında kadın sporcuların erkek sporculara göre sargınlık düzeyinin daha yüksek bulunmuştur (kadın $\bar{x}=62.64\pm 7.11$, erkek $\bar{x}=61.31\pm 9.08$). Sargınlık alt boyutlarından sadece grubun görevde çekiciliği alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Demir ve arkadaşlarının (112) yaptığı futbol ve voleybol oyuncularının sargınlık ve empati düzeyini incelediği çalışma bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Çalışma sonucunda kadın sporcuların sargınlık düzeyi ortalaması erkek sporculara göre daha yüksek çıkmıştır.

Cinsiyet ile grup sargınlığı hakkında çok sayıda araştırma yapılmıştır. Gammage ve arkadaşları (99), Carron ve arkadaşları (2002) yaptığı çalışmalarda grup sargınlığı ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulmamıştır(100). Dorak ve Vurgun (2006), Zakaria ve arkadaşları (2012) ve Soyer ve arkadaşlarının (2010) yaptığı çalışmalarda ise kadın ve erkek arasında grup sargınlığı ile arasında anlamlı fark bulunmuştur(97, 101, 102).

Çepikkurt ile Pehlevan (2018) kadın basketbolcuların rol belirsizliği ile takım sargınlığı arasındaki ilişkiye bakmıştır. Çalışmaya yaş ortalaması $\bar{x}=22.97$ olan 150 kadın basketbolcu katılmıştır. Çalışma sonucunda rol belirsizliği ile takım sargınlığı arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Rol sorumluluğunu bilen sporcuların takımdaki sosyal ve görev bütünlüğü yüksek çıkmıştır (92). Rol belirsizliği ve takım sargınlığı arasındaki olumlu ilişki bu konuda yapılmış diğer çalışmalar ile tutarlı olmuştur. Bosselut, Heuze, Eys ve Bouthier (93) rugby oyuncularını ile, Bosselut, Heuze ve Sarrazin(2010) futbolcular ile yaptığı çalışmada rol belirsizliği ne kadar düşük ise görev bütünlüğü, takım bütünlüğü o kadar yüksek çıkmıştır. Bosselut, Heuze ve Sarrazin (2010) dört farklı çalışmasını birleştirerek sunduğu araştırmada, farklı spor branşlarından 237 sporcu ile rol belirsizliği ve görev bütünlüğü arasında ki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışma sonucunda rol belirsizliği yüksek olanların, görev bütünlüğü düşük sonucunu çıkarmışlardır (94).

Çalışmamızda sporcunun eğitim düzeyi ile sargınlık düzeylerini karşılaştırdığımızda istatistiksel açıdan anlamlı fark çıkmamasına rağmen üniversite mezunlarının lise mezunlarına göre sargınlık ve sargınlık alt boyutlarında daha yüksek sonuçlara ulaşılmıştır. Üniversite mezunu olanların sargınlık ortalaması $\bar{x}=62.08$, lise mezunlarının ortalaması ise $\bar{x}=61.91$ olarak çıkmıştır. Bireyin eğitim düzeyi sosyalleşmesi ve takım birlikteliğini sağlaması olarak yorumlanabilir.

Yapılan bu çalışmada anne ve baba eğitim düzeyleri ile sargınlık karşılaştırıldığında, sadece sargınlık düzeyleri ve sargınlık alt boyutlarından grubun sosyal bütünlüğü anlamlı ve yüksek çıkmıştır($p<0.05$).

Babaların eğitim düzeylerine göre sargınlık puanları karşılaştırıldığında ise anlamlı fark çıkmamıştır. Bireylerin babaları ilk ve ortaöğretim (lise dahil) mezun olanlarının sargınlık ve sargınlık alt boyutları daha yüksek çıkmıştır.

Çalışmaya katılan basketbolcuların oynadıkları mevkiler ile sargınlık arasında ki ilişki incelendiğinde anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Ancak forvet mevkisinde oynayan

basketbolcuların sargınlık ve sargınlık alt boyutları oyun kurucu ve pivot mevkisinde oynayan oyunculara göre daha yüksek çıkmıştır. (oyun kurucu $\bar{x}=59.95\pm 10.93$ forvet $\bar{x}=62.81\pm 6.72$ pivot $\bar{x}=60.77\pm 9.08$) Bu sonucu yorumlayacak olursak narsisizm ile sargınlık arasında negatif ilişki olduğundan dolayı oyun kurucuların narsisizm sonuçları yüksek çıktığından sargınlık sonuçları da en düşük çıkmıştır.

Çalışmaya katılan futbolcuların oynadıkları mevkilere göre sargınlık puanları incelendiğinde anlamlı bir sonuç çıkmamıştır. Ancak orta saha mevkisinde oynayan oyuncuların forvet, defans ve kaleci mevkisinde oynayan oyunculara göre sargınlık ve sargınlık alt boyutları puanı daha yüksek çıkmıştır. (kaleci $\bar{x}=60.50$ defans $\bar{x}=62.81$ orta saha $\bar{x}=63.42$ forvet $\bar{x}=59.89$)

6. SONUÇ

Futbol ve basketbolcuların narsisizm kişilik boyutları ve grup sargınlığı puanları arasında negatif düşük düzey bir ilişki çıkmıştır ($r=-.48$, $r^2=.23$). Sargınlık alt boyut puanları ile narsisizm alt boyut puanları arasında negatif yönde ilişki çıkmıştır.

Basketbolcuların ve futbolcuların narsisizm puanları karşılaştırıldığında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Basketbolcuların ve futbolcuların narsisizm alt boyut puanı karşılaştırıldığında yalnızca üstünlük boyutunda anlamlı fark belirlenmiştir ($p<0.05$)

Basketbolcuların ve futbolcuların grup sargınlığı sonuçları karşılaştırıldığında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Basketbolcuların ve futbolcuların grup sargınlığı alt boyut puanları karşılaştırıldığında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların narsisizm düzeyleri arasında cinsiyet açısından anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların cinsiyetlerine göre narsisizm alt boyutları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların cinsiyetlerine göre sargınlık sonuçları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların cinsiyetlerine göre sargınlık alt boyutları arasında sadece görev çekiciliği alt boyutunda anlamlı fark belirlenmiştir ($p<0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların eğitim düzeylerine göre narsisizm düzeyleri arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların eğitim düzeylerine göre narsisizm alt boyutları arasında sadece otorite boyutunda anlamlı fark belirlenmiştir ($p<0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların eğitim düzeylerine göre sargınlık sonuçları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların eğitim düzeylerine göre sargınlık alt boyutları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların anne eğitim düzeyine göre narsisizm düzeyi arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların anne eğitim düzeylerine göre narsisizm alt boyutları arasında otorite alt boyutunda üniversite mezunları lehine anlamlı fark belirlenmiştir ($p<0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların anne eğitim düzeylerine göre sargınlık sonuçları arasında yüksek lisans mezunların lehine anlamlı fark belirlenmiştir ($p<0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların anne eğitim düzeylerine göre sargınlık alt boyutları sonuçları arasında grubun sosyal bütünlük alt boyutunda anlamlı fark belirlenmiştir ($p<0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların baba eğitim düzeylerine göre narsisizm düzeyi karşılaştırıldığında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların baba eğitim düzeylerine göre narsisizm alt boyutları karşılaştırıldığında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların baba eğitim düzeylerine göre sargınlık sonuçları karşılaştırıldığında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$)

Basketbolcular ile futbolcuların baba eğitim düzeylerine göre sargınlık alt boyutları karşılaştırıldığında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$)

Basketbolcuların oynadıkları mevkiler ve narsisizm düzeyleri karşılaştırıldığında anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$)

Basketbolcuların oynadıkları mevkilere göre narsisizm alt boyut puanlarında anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$)

Basketbolcuların oynadıkları mevkilere göre sargınlık puanlarında anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$)

Basketbolcuların oynadıkları mevkilere göre sargınlık alt boyut puanları karşılaştırıldığında anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$)

Futbolcuların oynadıkları mevkilere göre narsisizm düzeyleri karşılaştırıldığında anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$)

Futbolcuların oynadıkları mevkilere göre narsisizm alt boyut puanları karşılaştırıldığında anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$)

Futbolcuların oynadıkları mevkilere göre sargınlık sonuçları karşılaştırıldığında anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$)

Futbolcuların oynadıkları mevkilere göre sargınlık alt boyut puanları karşılaştırıldığında anlamlı fark belirlenmemiştir ($p>0.05$)

7. ÖNERİLER

Çalışma bulguları ve sonuç değerlendirildiğinde;

Çalışma sadece Adana ile sınırlıdır. Ülke genelinde örneklem sayısı arttırılarak futbol ve basketbol branşında narsisizm ve grup sargınlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi önerilmektedir.

Çalışma A takım oyuncularını ile yapılmıştır. Altyapı sporcularını da dahil edilerek benzer çalışma yapılması önerilmektedir.

Çalışma futbol ve basketbol takımları ile yapılmıştır. Farklı spor branşları ile benzer çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Sargınlık ve narsisizm arasındaki ilişkinin incelendiği çalışma sayısı azdır. Farklı spor branşlarını da kullanarak sargınlık ve narsisizm arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Takım sporlarında takımın görev bütünlüğü puanının yüksek olması takımın görev çekiciliği ve sosyal çekiciliğini ne derece etkilediğini anlamak amacıyla daha fazla takım sporcularıyla sargınlık alt boyutları arasındaki ilişkinin incelenmesi önerilmektedir.

Başarılı ve başarısız basketbol ile futbolcuların sargınlık ve narsisizm değerlerinin incelendiği çalışma önerilebilir.

Futbol ve basketbol takımlarında oynayan oyuncuların mevkileri ile sargınlık ve narsisizm arasındaki ilişki daha detaylı ve derin incelenebilir.

Uzun süre birlikte oynayan sporcular ile yeni kurulmuş takım arasındaki sporcuların narsisizm ve narsisizm alt boyutları arasındaki ilişki üzerine çalışma yapılabilir.

Çalışma sonucunda narsisizm ile sargınlık arasında negatif yönde ilişki bulunmuştur. Antrenörlerin takım bütünlüğünü, oyuncuların sargınlık düzeyini arttırıcı çalışmalar yapılması önerilmektedir.

8. KAYNAKLAR

1. **Uçkun, C. G., Üzüm, B., Uçkun, S.**, Narsist Kişiliğin Makyavelist Davranışlara Etkisi: Kocaeli Üniversitesi Özel Güvenlik Öğrencileri Örneği, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, **2018**, 20 (2), 139-154
2. **Eren, E.**, Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, Beta Yayınları, İstanbul, **2008**.
3. **Hasırcı, S.**, Sporda Denetim Odağı, Bağırhan Yayinevi, İzmir, **2000**, 7-92
4. **Timuroğlu, K., İşcan, F.** İşyerinde Narsisizm ve İş Tatmini, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, **2008**; 22 (2), 239-264.
5. **Lowen, A.** Narsisizm Gerçek Benliğin İnkarı (Çev. Tamer Çetin), İstanbul: Cem Yayınevi, **2013**.
6. **Levy, K. N., Ellison, W. D., & Reynoso, J. S.** A Historical Review of Narcissism and Narcissistic Personality. in W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds.), *The Handbook of Narcissism and Narcissistic Personality Disorder, Theoretical Approaches, Empirical Findings, and Treatments* **2011**, 3-1, Hoboken, Nj: John Wiley & Sons, Inc.
7. **Atay, S.**, Narsistik Kişilik Envanterinin Türkçe'ye Standardizasyonu *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 11 / 1 **2009**; 181-196
8. **Gezer, E.**, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Narsistik Eğilimleri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, **2017**; 10/53, 568-575
9. **Freud, Sigmund.**, Narsisizm Üzerine ve Scherber Vakası. (M. Atakay, Çev.). (1.Baskı). Metis Yayınları, İstanbul, **2006**.
10. **Gülmez N.**, Narsistik Liderlik, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, **2009**; İstanbul.
11. **Levy, K. N., Ellison, W. D., & Reynoso, J. S.** A Historical Review of Narcissism and Narcissistic Personality. in W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds), *The Handbook of Narcissism of Narcissistic Personality Disorder, Therotical Approaches, Empirical Findings, And Treatments*, **2011**, 3-13 Hoboken, Nj: John Wiley& Sons Inc.
12. **Kealy, D., Rasmussen, B. Veiled and Vulnerable:** The Other Side of Grandiose Narcissism. *Clinical Social Work Journal*, **2012**; 40, 356-365
13. **Pincus, A. L. ve Lukowitsky, M. R** Pathological Narcissism and Narcissistic Personality Disorder, *Annual Review of Clinical Psychology*, **2010**; 6, 421-426

14. **Rataj D. M.** Changes in Pathological Narcissism From Middle to Older Adulthood, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Evanston: Northwestern University, Clinical Psychology, Illinois **2003**.
15. **Doğaner İ.**, Narsistik Kişilik Bozukluğu, Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları, **1996**; 1 (3), 341-352.
16. **Gençtan E.**, Psikodinamik Psikiyatri ve Normal Dışı Davranışlar, 17. Basım, İstanbul; Yaylacık Matbaacılık Ltd., **2004**
17. **Lubit R.**, The Long Term Organizational Impact of Destructively Narcissistic Manager, *Academy Of Management Executive*, **2002**; 16 (1), 127-138.
18. **Akhtar, S., Thompson, J. A.** Overview: Narcissitic Personality Disorder. *American Journal of Psychiatry*, **1982**; 139 (1), 12-20.
19. **Paulhus. D. L., ve Williams. K. M.** The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism And Psychopathy. *Journal of Research in Personality*. **2002**; 36, 556-563.
20. **Campbell W. K., Hoffman B. J., Campbell S. M., ve Marchisio, G.** Narcissism in Organizational Contexts, *Human Resource Management Review*, **2010**; 21, 268-284.
21. **Muckenhoupt, M:** Sigmund Freud Bilinçdışının Kaşifi (Çeviri Füsün Akatlı), Tübitak Popüler Bilim Kitapları: Ankara, **2004**.
22. **Brown, A. D.**, Narcissism, Identity, and Legitimacy. *The Academy of Management Review*, **1997**; 22 (3), 643-686.
23. **Rozenbaltt, S.** In Defence Of Self: The Relationship of Self-Esteem and Narcissism to Agressive Behavior. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Long Island University/Psychology, Brooklyn, **2002**.
24. **Buss, D. M., Chiodo, L.M.** Narcissistic Acts in Everyday Life, *Journal of Personality*, **1991**; 59 (2), 179-215.
25. **King, J. L.** Perfectionism in Leadership: Exploring The Link Between Leader Self-Esteem, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Regent University School of Leadership Studies, Virginia, **2003**.
26. **Kernberg, O.** Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm, (Mustafa Atakay Çev.), İstanbul: Metis Yayınları, **1999**.
27. **Godkin, L., Allcorn S.** Institutional Narcissism, Arrogant Organization Disorder and Interruptions İnorganizational Learning, *The Learning Organization*, **2009**; 16 (1), 40-57.
28. **Hyman, E. S.** Acil Psikiyatri, (Çev. İnci D. Hasırcı & Alp Ayan), İzmir: E.Ü.T.F.Y., **1989**; s.86.

29. **Kohut, H.**, Kendiliğin Çözümlemesi, (Çev. Cem Atbaşoğlu, Banu Büyükkal, Cüneyt İşcan), İstanbul; Metis Yayınlar, S.7, **2004**.
30. **Campbell, W. K., Foster, J. D.** “The Narcissistic Self: Background, an Extended Agency Model, And Ongoing Controversies” C. Sedikides & S. Spencer (Ed.) *Frontiers in Social Psychology: The Self*, Philadelphia, *Psychology Press*, **2007**; 115-138.
31. **Özmen, E.** Kendini Tanıma Rehberi, İzmir: Meta Yayınları, **2011**; s.71-72,
32. **Miller, J. D., Campbell, W.K.** The Case For Using Research on Trait Narcissism As A Building Block For Understanding Narcissistic Personality Disorder, *Personality Disorders: Theory, Research and Treatment*, 1 (3), 180-191, 2010
33. **Mattia, J., Zimmerman, M.** Epidemiology. in J. Livesley (Ed.) *Handbook of Personality Disorders: Theory, Research and Treatment*, New York, NY, US, Guilford Press. **2001**.
34. **Stinson, F. S., Dawson, D. A., Goldstein, R. B., Chou, S. P., Huang, B., Smith, S. M., Grand, B. F.** Prevalence, Correlates, Disability and Comorbidity of DSM-IV Narcissistic Personality Disorder: Result From The Wave 2 National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions, *The Journal of Clinical Psychiatry*, **2008**; 69 (7), 1033-1045.
35. **John, O. P., Robins R. W.** Accuracy and Bias in Self-Perception: Individual Differences in Self-Enhancement and The Role of Narcissism, *Journal of Personality and Social Psychology*, **1994**; 66 (1), 206-219.
36. **Walder, R.** The Psychoses: Their Mechanisms and Accessibility to Influence, *International Journal of Psycho-Analysis*, **1925**; 6, 259-281.
37. **Ronningstam, E.** Identifying and Understand The Narcissistic Personality, New York: Oxford Univ. Press, **2005**.
38. **Wardetzki, B.** Uçlarda Yaşayanlar Kabul Görmeye Olan Açlık/Dışı Narsisizm, (Çev. Feyza S. Öztürk&Mukaddes Ögünmez) Sistem Yayınları, İstanbul, s.28, **2010**.
39. **Köroğlu, E., Bayraktar, S.**, Kişilik Bozuklukları, Hyb Yayınları, Ankara, **2010**.
40. **Gabbard, G.** Two Subtypes of Narcissistic Personality Disorder, *Bulletin of The Menninger Clinic*, **1989**; 53, 527-532.
41. **Vazire, S., Naumann, L. P., Rentfrow, P. J., Gosling, S. D.** Portrait of A Narcissist: Manifestations of Narcissism İn Physical Appearance, *Journal of Research in Personality*, **2008**; 42, 1439-1447.

42. **Reidy, D. E., Zeichner, A., Foster, J. D., Martinez, M. A.** Effects of Narcissistic Entitlement and Exploitativeness on Human Physical Aggression, Personality and Individual Differences, **2008**; 44, 865-875.
43. **Morf, C. C., Rhodewalt, F.** Unraveling The Paradoxes of Narcissism: A Dynamic Self-Regulatory Processing Model, *Psychological Inquiry*, **2001**; 12 (4), 177-196.
44. **Bogart, L. M., Benotsch, E. G., Pavlovic, J. D.** Feeling Superior But Threatened: The Relation of Narcissism to Social Comparison, *Basic and Applied Social Psychology*, **2004**; 26 (1), 35-44.
45. **Raskin, R., Terry, H.** A Principal-Components Analysis Of The Narcissistic Personality Inventory and Further Evidence of Its Construct Validity, *Journal of Personality and Social Psychology*, **1988**; 54 (5), 890-902.
46. **Wonneberg, D. A.** The Nature of Narcissism Within Organizational Leadership, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Capella University, Minneapolis, **2007**.
47. **Horney, K.**, Psikanalizde Yeni Yollar, (Çev S. Budak) Öteki Yayıncılık, İstanbul, ss.72, **2006**.
48. **Jones, R., Lasky, B., Gale, H. R., Fevre, M.**, Leadership and The Development of Dominant and Countercultures: A Narcissistic Perspective, *The Leadership & Organization Development Journal*, 2004; 25 (2), 216-233,
49. **Budak, S.**, Psikoloji Sözlüğü, Bilim ve Sanat Yayıncılık, Ankara, s.745, **2009**.
50. **Hotchkiss, S.**, Why Is It Always About You? The Seven Deadly Sins of Narcissism, *New York: Free*, s.24, **2003**.
51. **Kets De Vries, M.**, Organizations on The Couch: A Clinical Perspective on Organizational Dynamics, *European Management Journal*, 2004; 22 (2), 183-200.
52. **Modell, A.H.**, A Narcissistic Defence Against Affects The Illusion of Self-Sufficiency, *International Journal of Psychoanalytic*, 1975; 56 (3), ss.245.
53. **Chatterjee, A., Hambrick, D. C.**, It's All About Me: Narcissistic Chief Executive Officers and Their Effects on Company Strategy and Performance, *Administrative Science Quarterly*, 2007; 52, 351-386.
54. **Wallace, H. M., Baumeister, R. F.**, The Performance of Narcissists Rises and Falls With Perceived Opportunity For Glory, *Journal of Personality and Social Psychology*, **2002**; 82 (5), 819-834.
55. **Young, S. M., Pinsky, D.**, Narcissism and Celebrity, *Journal of Research in Personality*, **2006**; 40, 463-471.

56. **Rosario, P. M., White, R. M.**, The Narcissistic Personality Inventory: Test-Retest Stability and Internal Consistency, *Personality and Individual Differences*, **2005**; 39, 1075-1081.
57. **Twenge, J. M., Campbell, W. K.**, Asrın Vebası: Narsisizm İleti (Çev. Mustafa Merter) İstanbul Kaknüs Yayınları, s. 204, **2010**.
58. **Öztürk, O.**, Ruh Sağlığı ve Bozuklukları, Feryal Matbaası, Ankara, 9, s.436, **2002**.
59. **Robins R. W., John O. P.**, Effects of Visual Perspective and Narcissism on Self-Perception: Is Seeing Believing? *Psychological Science*, **1997**; 8 (1), 37-42,
60. **Tazegül, Ü.**, Farklı Branştaki Sporcuların Narsisizm Düzeyleri İle Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, **2013**; 4 (1), 23-32.
61. **Sohrabi, F., Atashak S., Aliloo M.M.**, Psychological Profile of Athletes in Contact and Non-Contact Sports, *Middle-East Journal of Scientific Research*, **2011**; 9 (5), 638-644.
62. **Demirel, H., Altın, M., Yalçın, Y. G., Demir, H.**, Spor Yapan ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Narsisizm Düzeylerinin Karşılaştırılması, *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, **2018**; 1 (2), 72-77.
63. **Tazegül, Ü.**, Basketbolcuların ve Futbolcuların Narsisizm Düzeyleri İle Beden Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Journal of Social And Humanities Sciences Research*, **2018**; 5 (17), 212-217.
64. **Elman, F. W., Mckelvie, J. S.**, Narcissism In Football Players:Stereotype or Reality? *Athletich Insight The Online Journal of Sport Psychology*, **2003**; 5 (1), 38-46.
65. **Felson, R. B.**, The (Somewhat) Social Self: How Others Affect Self-Appraisals İn. J. Suls (Ed.) The Self İn Social Perspective, 4, 1-26, Hillsdale, NJ, Erlbaum, **1993**.
66. **Toros, T.**, Genç Erkek Basketbolcularda Turnuva Öncesi ve Turnuva Sonrası Sporcuların Algıladıkları Antrenörlük Davranışı, Hedef Yönelimleri, Takım Sargınlığı, Algılanan Motivasyonel İklim ve Kolektif Yeterlik Arasındaki Farklılığın Analizi, *Pamukkale Journal Of Sport Sciences*, **2011**; 27-39.
67. **Carron, A. V.**, Cohesiveness in Sport Groups. Interpretations and Considerations, *Journal of Sport Psychology*, **1982**; 4, 123-138.
68. **Pillai, R., Williams, E. A.**, Transformational Leadership, Self-Efficacy, Group Cohesiveness, Commitment and Performance, *Journal of Organizational Change Management*, 17, 144-159, 2004

69. **Hogg, M.A.**, The Social Psychology of Group Cohesiveness: From Attraction to Social Identity, London: Harvester and Wheatsheaf, **1992**.
70. **Mudrack, P.**, Defining Group Cohesiveness: A Legacy of Confusion? *Small Group Behavior*, 1991; 21, 139-155.
71. **Dion, K.**, Group Cohesion: From "Field of Forces" to Multidimensional Construct, Group Dynamics: Theory, *Research and Practice*, **2000**; 4 (1), 7-26.
72. **Spink, K. S., Carron, A. V.**, Group Cohesion and Adhesion in Exercise Classes, *Journal of Sport and Exercise Psychology*, **1992**; 14, 78-86.
73. **Kocaekşi, S.**, Hentbol Bayan Milli Takımında Zaman Değişimi ve Performansın Grup Sarginlığı, Sportif Kendine Güven, Öz-Yeterlik, Hedef Yönelimi ve Yarışma Kaygısı Üzerine Etkisi, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, **2010**.
74. **Horn, T.**, Advances in Sport Psychology, Leeds: Human Kinetics, **2008**.
75. **Westre, K. R., Weiss, M. R.**, The Relationship Between Perceived Coaching Behaviors and Group Cohesion in High School Football Teams, *The Sport Psychology*, **1991**; 9, 173-188.
76. **Brawley, L.**, Group Cohesion: Status, Problems and Future Directions, *International Journal of Sport Psychology*, **1990**; 21, 355-379.
77. **Mullen, B., Cooper, C.**, The Relation Between Group Cohesiveness and Performance: An Integration, *Psychological Bulletin*, **1994**; 115, 210-227.
78. **Carron, A. V., Dennis, P.**, The Sport Team As an Effective Group, in J.M. Williams (Ed.), Applied Sport Psychology: Personal Growth to Peak Performance, *Mountain View, CA: Mayfield*, **2001**; 4, 120-134.
79. **Weinberg, R., Gould, D.**, Foundations of Sport and Exercise Psychology, Leeds: Human Kinetics, **2003**.
80. **Paradis, K., Martin, L., Carron, A.**, Examining The Relationship Between Passion and Perceptions of Cohesion in Athletes, *Sport and Exercise Psychology Review*, **2012**; 8, 22-31.
81. **Carron, A. V., Brawley, L. R., Widmeyer, N.**, The Measurement of Cohesion in Sport Teams: The Group Environment Questionnaire, London, Ontario: Sports Dynamics, **1985**.
82. **Carron, A. V., Hausenblas, H. A.**, Group Dynamics in Sport, Morgantown, WV: Fitness Information Technology, **1998**.

83. **Zaccaro, S., Blair, V., Peterson, C., Zazanis, M.,** Collective Efficacy, in J. Maddux (Ed), Self-Efficacy, Adaptation, and Adjustment, 305-328, New York: Plenum, **1995**.
84. **Carron, A. V., Colman, M. M., Wheeler, J., Stevens, D.,** Cohesion and Performance in Sport: A Meta-Analysis, *Journal of Sport & Exercise Psychology*, **2002**; 24, 168-188.
85. **Carron, A. V., Spink, K. S., Prapavessis, H.,** Team Building And Cohesiveness in The Sport and Exercise Setting: Use of İndirect İntervenitons, *Journal of Applied Sport Psychology*, **1997**; 9, 61-72.
86. **Williams, J. M., Hacker, C. M.,** Casual Relationships Among Cohesion, Satisfaction and Performance in Women's İntercollegiate Field Hockey Teams, *Journal of Sport Psychology*, **1982**; 4, 324-337.
87. **Brawley, L., Carron, A., Widmeyer, W.,** The İnfluence Of The Group And İts Cohesiveness On Perception of Group Goal-Related Variables, *Journal of Sport and Exercise Psychology*, **1993**; 15, 245-266.
88. **Widmeyer, W. N., Williams, J.,** Predicting Cohesion in Coacting Teams, *Smaal Group Research*, **1991**; 22, 548-557.
89. **Kocaekşi, S., Koruç, Z.,** Başarılı ve Başarısız Hentbol Takımlarının Grup Sargınlığı, Kaygı, Güdülenme ve Yeterlik Düzeylerinin Karşılaştırılması, *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, **2012**; 23 (3), 129-143.
90. **Turman, P. D.,** Coaches and Cohesion: The İmpact of Coaching Techniques on Team Cohesion in The Small Group Setting, *Journal of Sport Behavior*, **2003**; 26, 86-103.
91. **Unutulmaz, V., Kiremitçi, O., Gençer, R. T.,** Takım Birlikteliği Envanteri'nin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi, *Cbü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **2011**; 6 (2).
92. **Çepikkurt, F., Pehlevan, Z.,** Kadın Basketbol Takımlarında Rol Belirsizliği ve Grup Bütünlüğü Arasındaki İlişki, *Sport Sciences*, **2018**; 13 (2), 1-9.
93. **Bosselut, G., Heuze, J. P., Eys, M. A., Bouthier, D.,** İnfluence of Task Cohesion and Role Ambiguity on Cognitive Anxiety During a European Rugby Union Championship, *Athletic Insight*, **2010**; 2, 17-34.
94. **Bosselut, G., Heuze, J. P., Sarrazin, P.,** Structure of The Role Ambiguity Framework and Validity in The French Culture, *Psychology of Sport Exercise*, **2010**; 11, 471-478.
95. **Görgüt, İ.,** Hentbolcuların Takım Birlikteliğinin İncelenmesi, *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, **2017**; 4 (1), 33-43.

96. **Moralı, S.**, Takım Sporlarında Takım Birlikteliğinin ve Dayanışmasının Ölçülmesi, Doktora Tez., Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, **1994**.
97. **Dorak, F., Vurgun, N.**, Takım Sporları Açısından Empati ve Takım Birlikteliği İlişkisi, *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **2006**; 4 (2), 73-77.
98. **Cicioğlu, H. İ., Namlı, S., Demir, G. T.**, Futbol ve Voleybol Oyuncularının Grup Sargınlığı ve Empati Düzeyi, *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, **2018**; 4 (13), 846-859.
99. **Gammaege, K. L., Carron, A. V., & P. A.**, Estabrooks, Team Cohesion and Individual Productivity: The Influence Of The Norm For Productivity and The Identifiability of Individual Effort, *Small Group Research*, **2001**; 31 (1), 3-18.
100. **Carron, A. V., Bray, S. R., Eys, M. A.**, Team Cohesion and Team Success in Sport, *Journal of Sport Sciences*, **2002**; 20 (2), 119-126.
101. **Zakaria, J., Yasim, M. M., Taff, M. A. M.**, The Impact of Adventure Based Activity at Malaysian National Service Training Programme on Team Cohesion: A Demographic Analysis, *International Journal of Sport Management, Recreation & Tourism*, **2012**; 10, 64-79.
102. **Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz, M., Tetik, B.**, Sporculardaki Başarı Motivasyonu ile Takım Birlikteliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, **2010**; 7 (1), 225-239.
103. **Çelik, V. O.**, Spor Alanında Karizmatik Liderlerin Grup Bütünlüğü Üzerindeki Etkileri, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, **2015**; 3 (14), 104-122.
104. **Durdubaş, D.**, Bir Sezon Boyunca Takım Hedef Belirleme Yoluyla Uygulanan Takım Oluşturma Müdahalesinin Takım Sargınlığı ve Motivasyonel İklim Üzerine Etkisinin İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara, **2013**.
105. **Tazegül, Ü.**, Bayan Badmintoncuların Benlik Saygısı ve Narsisizm Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *The Journal of Academic Social Science Studies*, **2013**; 6 (8), 983-996.
106. **Koç, H., Aydos, L., Pekel, H. A.** Spor Bilimleri Öğrencileri ile Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Narsisistik Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması, *Journal of Education and Training Studies*, **2018**; 6 (10), 83-91.
107. **Tazegül, Ü.**, Boksörlerin Motivasyon Yönelimleri ve Narsisizm Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *International Journal of Social Sciences*, **2013**; 6 (5), 679-691.
108. **Tschanz, T. B., Morf, C.C & Turner, W.C.**, Gender Differences in The Structure of Narcissism: A Multi-Sample Analyses of The Narcissistic Personality Inventory. *Sex Roles*, **1998**; 38, 863–870.

109. Tammy, B.D., Thompson, A., Barry, T.C., Lochman, E.J., Adler, K & Hill, K. The Importance of Narcissism in Predicting Proactive and Reactive Aggression in Moderately to Highly Aggressive Children. *Aggressive Behavior*, **2007**; 33, 185–197.
110. Uçar, M. E. Konal, B., Narsisizm Kişilik Özellikleri ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler, *Journal Of Social and Humanities Sciences Research*, **2017**; 4 (10), 260-280.
111. Uçar, M. E., Konal, B., Öğretmenler İle Lise ve Üniversite Öğrencilerindeki Narsisizm Kişilik Özellikleri Benlik Saygısı ve Duygu Gereksinimi Arasındaki İlişkiler, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, **2018**; 8 (4), 94-136.
112. Demir, G. T., Namlı, S., Cicioğlu, H. İ., Futbol ve Voleybol Oyuncularının Grup Sargınlığı ve Empati Düzeyi, *Social Mantality and Researcher Thinkers Journal*, **2018**; 4 (13), 846-859.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

1. Yaşınız:

2. Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()

3. Eğitim durumunuz

İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ()

4. Kulübün adı:

5. Kaç yıldır bu sporu yapıyorsunuz?

6. Oynadığınız pozisyon:

7. Annenizin eğitim durumu

İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ()

8. Babanızın eğitim durumu:

İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora ()

9. Ailenizin ortalama geliri (TL olarak)

2.000 TL altı () 2.001-3.000 TL () 3.001-5.000 TL ()

5.000-7.500 TL () 7.500-10.000 TL ()

10.000 TL üzeri ()

10. Ortalama geliriniz

2.000 TL altı () 2.001 – 3.000 TL () 3.001-5.000 TL () 5.001-7.500 TL ()

7.501-10.000 TL () 10.001 TL üzeri ()

Ek 2. Narsistik Kişilik Envanteri

NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE-16)

1. ___ İlgi merkezi olmak hakikaten de çok hoşuma gider
___ İlgi merkezi olmak beni rahatsız eder.
2. ___ Çoğu insandan ne daha iyi ne de daha kötüyüm
___ Özel biri olduğumu düşünüyorum
3. ___ Hikâyelerimi dinlemek herkesin hoşuna gider
___ Bazen güzel hikâyeler anlatıyorum
4. ___ Layık olduğum saygıyı çoğunlukla görüyorum
___ Hak ettiğim saygıyı görme konusunda ısrar ederim
5. ___ Emirlerle uymaktan rahatsızlık duymam
___ İnsanlar üzerinde otorite sahibi olmak hoşuma gider
6. ___ Önemli bir insan olacağım
___ Başarılı olacağımı umuyorum
7. ___ İnsanlar bazen söylediklerime inanıyorlar
___ Her insanı istediğim her şeye inandırabilirim
8. ___ Başka insanlardan çok şey beklerim
___ Başka insanlar için bir şeyler yapmak hoşuma gider
9. ___ İlgi merkezi olmak hoşuma gider
___ Kalabalığa karışmayı tercih ederim
10. ___ Ben de herkes gibi biriyim
___ Sıra dışı bir insanım

11. ___ Ne yaptığımı her zaman bilen biriyimdir
___ Bazen ne yaptığımdan emin olamıyorum
12. ___ Kendimi insanları manipüle ederken yakaladığımda bundan hoşlanmıyorum
___ İnsanları manipüle etmek bana kolay geliyor
13. ___ Otorite olmanın benim için pek de anlamı yoktur
___ İnsanlar otoritemi hep tanır gibi görünürler
14. ___ İyi olduğumu biliyorum,çünkü herkes bana devamlı bunu söylüyor
___ İnsanlar bana iltifat ettiklerinde bazen utanıyorum
15. ___ Gösterişçi olmamaya çalışırım
___ İmkan bulursam gösteriş yapma eğiliminde olurum
16. ___ Başka insanlardan daha kabiliyetliyim
___ Başka insanlardan öğrenebileceğim çok şey var

Ek 3. Sargınlık Ölçeği

1) Bu takımın katıldığı sosyal faaliyetlerin bir parçası olmaktan **hoşlanmıyorum**

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

2) Bu takımda bana oynamam konusunda yeteri kadar şans verilmiyor.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

3) Sezon bittiğinde takım arkadaşlarımı özlemeyeceğim.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

4) Takımımın kazanma hırsından dolayı memnun değilim.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

5) En iyi arkadaşlarımın bazıları bu takımdadır.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

6) Bu takımda oyunculuğumu geliştirmek için bana yeterince fırsat verilmemektedir.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

7) Diğer arkadaşlarımla yapılan eğlencelere katılmayı takımla yapılan eğlencelere tercih ederim.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

8) Bu takımın oyun tarzını sevmiyorum.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

9) Bu takım ait olduğum en önemli sosyal gruplardan bir tanesidir.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

10) Takımımız hedefine ulaşmak için kenetlenmiştir.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

11) Takım arkadaşlarım takımla birlikte olmaktan çok kafalarına göre takılmayı tercih ederler.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

12) Kötü performans gösterdiğimizde sorumluluğu hep birlikte üstleniriz.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

13) Takım arkadaşlarımız nadiren birlikte eğlenirler.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

14) Takımımın hedefleri konusunda arkadaşlarımla birbirinden farklı görüşleri vardır.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

15) Takım arkadaşlarımız ölü sezonda da birlikte olmaktan hoşlanırlar.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

16) Bazı arkadaşlarımız antrenman eksikliği ve benzeri nedenlerden dolayı sorun yaşadıklarında tekrar bir arada olmak için hepimiz onlara yardım ederiz.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

17) Takım arkadaşlarımız antrenman ve maçların dışında pek bir şey paylaşmazlar.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

18) Maçlarda ve antrenmanlarda takım arkadaşlarımız birbirlerine uyarıda bulunamazlar.

1	2	3	4	5
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

ÖZGEÇMİŞ

04/06/1990 yılında Adana'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Adana'da tamamladı. 2010-2015 yılları arasında Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Antrenörlük Eğitimi bölümünde lisans eğitimini tamamladı.

2015 yılında Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek lisans eğitimine başladı. 2011 yılından beri aktif olarak sürdürdüğü basketbol antrenörlüğü kariyerine devam etmektedir.

